

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Företagsekonomiska institutionen

FEKH69

Examensarbete i redovisning på kandidatnivå

Uppsatsgrupp 9

HT20

Digitala redovisningssystem - möjligheter eller hot?

En kvalitativ studie om hur digitalisering och automatisering påverkar redovisningsekonomer på små till medelstora företag

Författare:

Arvid Wernberg

Oskar Hultberg

Victor Hedman

Handledare:

Rolf Larsson

Förord

Det här är ett examensarbete på kandidatnivå i redovisning vid företagsekonomiska institutionen på Lunds Universitet. Det har varit en stundtals extremt utmanande process men samtidigt väldigt rolig och givande. Vi har ett antal personer att tacka för att den här uppsatsen kom till stånd.

Vi vill givetvis tacka alla respondenter som ställt upp, ni har betytt mycket för det här arbetet och vi uppskattar er flexibilitet och förståelse för situationen som Covid-19 har medfört.

Slutligen vill vi tacka vår handledare Rolf Larsson som genom de digitala handledningarna gett oss ett riktigt bra stöd genom hela processen med feedback och allmänna tips på hur vi ska gå tillväga.

Vi önskar er en trevlig läsning!

Lund, 12:e Januari 2021

Arvid Wernberg

Oskar Hultberg

Victor Hedman

Sammanfattning

Examensarbetets titel: Digitala redovisningssystem - möjligheter eller hot?

Seminariedatum: 15:e januari 2021.

Kurs: FEKH69, Examensarbete i redovisning på kandidatnivå, 15 HP.

Författare: Arvid Wernberg, Oskar Hultberg, Victor Hedman.

Handledare: Rolf Larsson.

Nyckelord: Digital accounting, Technology acceptance model, Digitalisering, Automatisering.

Syfte: Studiens syfte är att undersöka hur redovisningsekonomer på små till medelstora företag upplever förändringen mot digitalisering och automatisering av redovisningen. Samt hur det kommer påverka dem i framtiden.

Metod: En kvalitativ metod med fallstudiedesign har använts där åtta stycken semistrukturerade intervjuer har genomförts. Vidare har en tematisk analys gjorts för att besvara studiens frågeställning.

Teoretiska perspektiv: Studien utgår från teorin *the final version of technology acceptance model* där begreppen *attityd till förändring* och *automatisering* lagts till efter att ett forskningsgap upptäckts i samband med litteraturgenomgången.

Empiri: Det empiriska materialet grundar sig på åtta intervjuer där fyra av dessa har gjorts med redovisningskonsulter och de andra fyra gjordes med individer som arbetar på en intern ekonomiavdelning.

Resultat: Studien kommer fram till slutsatsen att respondenterna till stora delar har en positiv attityd till förändringen mot digitalisering och automatisering men att det finns några orosmoln. Vidare tror respondenterna att automatiseringen kommer påverka dem positivt i framtiden.

Abstract

Title: Digital accounting systems - opportunities or threats?

Seminar date: 15th of January, 2021.

Course: FEKH69, Bachelor degree project in Financial and Management Accounting, 15 ECTS.

Authors: Arvid Wernberg, Oskar Hultberg, Victor Hedman.

Advisor: Rolf Larsson.

Keywords: Digital accounting, Technology acceptance model, Digitalization, Automatization.

Purpose: The purpose of this thesis is to investigate how accountants at small and medium-sized enterprises perceive the change regarding digitalization and automatization of accounting. We will also investigate how this change will affect the accountants in the future.

Methodology: The thesis is based on a qualitative method with a case study design where eight semi-structured interviews have been conducted. Furthermore, have the authors of the thesis used a thematic analysis in order to answer the research questions.

Theoretical perspectives: This thesis uses the *final version of technology acceptance model* which is combined with the concepts *attitudes towards change* and *automatization* since the literature study shows that further research needs to be done by using these concepts.

Empirical foundation: The empirical foundation is based on four interviews with accounting consultants and four other interviews with people who work at an in-house accounting department.

Conclusion: The thesis concludes that the respondents show a mainly positive attitude towards change regarding digitalization and automatization. However, some respondents expressed concerns about it. Furthermore, did the respondents say that both basic knowledge in IT and accounting will be required in the future in order to stay competitive.

Inledning	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Problematisering	9
1.2.1 Möjligheter och utmaningar med digitalisering av redovisning	9
1.2.2 Individernas attityd och synen på framtiden	10
1.3 Syfte	11
1.4 Bidrag till forskning	11
Teoretisk referensram	13
2.1 Technology Acceptance Model	13
2.2 Individernas attityd till förändring	16
2.3 Digitalisering	17
2.4 Automatisering	18
2.5 Sammanfattning av teori	20
2.6 TAM 2020	21
Metod	23
3.1 Forskningsmetod	23
3.2 Forskningsdesign	24
3.3 Litteraturgenomgång	25
3.4 Insamling av empiri	25
3.4.1 Val av datainsamlingsmetod	25
3.4.2 Intervjuguide	26
3.4.3 Genomförande av datainsamling	27
3.4.4 Urval	29
3.4.5 Etiska aspekter	30
3.5 Analys av resultat	31
3.5.1 Tematisk analys	31
3.5.2 Koppling mellan teman och teori	32
3.6 Trovärdighet och Äkthet	33
Empiri	36
4.1 Digitaliseringens påverkan	37
4.2 Attityd till förändring samt förändring av arbetsuppgifter	38
4.3 Framtiden	40
4.3.1 Framtida automatiserade processer	40
4.3.2 Förändringar i redovisningsekonomens yrkesroll och framtida kompetens	42
Analys	44
5.1 Tematisk analys	44

5.2 Attityd	46
5.2.1 Positiv attityd, Förändringsvilja	46
5.2.2 Positiv attityd, Givande Arbetsuppgifter	47
5.2.3 Faktorer som formar en negativ attityd	48
5.3 Framtiden	50
5.3.1 Redovisningsekonomen i framtiden	50
5.3.2 Lagstiftning	51
5.3.3 Kostnader	51
5.3.4 Kunskaper	51
5.4 Jämförelse mellan redovisningskonsulter och anställda på ekonomiavdelning	53
6. Slutsats och diskussion	55
6.1 Slutsats	55
6.2 Diskussion	57
6.2.1 Studiens Begränsningar	57
6.2.2 Studiens teoretiska och praktiska bidrag	59
6.3 Förslag till framtida forskning	61
Referenslista:	63
Bilagor	69
Bilaga 1: Mailmall till intervjuer	69
Bilaga 2: Intervjuguide	70
Bilaga 3: Tematisering	72
Bilaga 4: Operationalisering Tabellen	73

1. Inledning

I detta kapitel kommer författarna redogöra för bakgrunden till ämnet där författarna inledningsvis presenterar hur digitaliseringen och automatiseringen vuxit fram. Sedan introduceras problembakgrunden där författarna beskriver de möjligheter och utmaningar som finns förknippade med digitalisering av redovisning samt individernas attityd och synen på framtiden. Kapitlet avslutas med studiens frågeställningar, studiens syfte och studiens bidrag till forskningen.

1.1 Bakgrund

Teknologin i redovisningsyrket har gått igenom en omfattande utveckling under de senaste decennierna (Frey & Osborne, 2017). Den ökade användningen av datorer i redovisningsyrket under 90-talet gjorde det möjligt för redovisningsekonomer att använda olika sorters mjukvaror för textbehandling och beräkningar i arbetsprocesserna. Denna förändring har lett till minskat manuellt arbete och öppnat nya möjligheter för att underlätta redovisningsarbetet (Frey & Osborne, 2017). *Digitalisering* innebär en ökad användning av data för att höja företagets effektivitet genom förändringen från analogt till digitalt (Björkdahl, 2020). Idag används digitala redovisningssystem¹ av majoriteten av dagens redovisningsekonomer och det anses vara något som är allmänt vedertaget att använda sig av inom redovisningsprofessionen (Güney, 2014).

I ljuset av den kraftigt tilltagande digitaliseringen har nya teknologier börjat dyka upp. Enligt FAR och Kairos Future (2016) befinner vi oss i ett paradigmskifte där digitaliserade arbetsprocesser börjar *automatiseras*² med hjälp av datorer och ny avancerad teknologi. Övergången till automatiserade processer handlar initialt om att förstärka nuvarande processer med ny teknologi. Steg två är att komplettera arbetsuppgifter med hjälp av teknologin för att sedan i steg tre ha ett fullt automatiserat system som ersätter den tidigare manuella arbetsprocessen (FAR & Kairos Future, 2016). Övergången från digitalisering till automatisering

---

¹ Digitala redovisningssystem: Exempel: Papperslös fakturahantering, moln redovisning, realtid-rapportering, automatisering och Big Data analys (KPMG, 2017; KPMG 2019). Begreppet digitala redovisningssystem kan betyda både digitala och automatiska redovisningssystem.

² Digitalisering och automatisering - Definition av dessa begrepp ges i teorikapitlet.

har medfört att arbetsuppgifter som tidigare utfördes av människor nu kan genomföras på ett effektivare sätt med hjälp av datorer (Kokina & Blanchette, 2019; Kruskopf et al. 2020). Digitaliseringen och automatiseringen som sker idag och förväntas ske i framtiden håller på att stöpa om affärslandskapet. McKinsey Global Institute uppskattar att dagens teknologiska utveckling sker tio gånger så snabbt jämfört med den industriella revolutionen i början av 1800-talet och är 300 gånger så omfattande (Hoffman, 2017). Detta menar Hoffman (2017) kommer leda till att redovisningsekonomens arbetsuppgifter kommer att försvinna i framtiden.

Frey och Osborne (2017) genomförde en studie på över 700 yrken där de undersökte huruvida olika yrken kommer att försvinna på grund av automatisering. Enligt deras undersökning var redovisningsyrket ett av de 30 mest sannolika yrkena som kommer att försvinna inom en nära framtid. Vidare menar Frey och Osborne (2017) att det är det 98% risk att redovisningsekonomens arbetsuppgifter kommer att ersättas av en dator och därmed kommer kunna utföras automatiskt. En undersökning av Stiftelsen för Strategisk Forskning visar att redovisningsyrket med 90% sannolikhet kommer tas över av datorer inom 20 år (SFS, 2014). Å andra sidan visar en rapport från US Bureau of Labor and Statistics att redovisningsyrket, trots automatiseringen, kommer växa med 11 procent per år över de kommande 10 åren (Greenman, 2017). Kruskopf et al. (2020) och Kokina och Blanchette (2019) menar att även fast många av redovisningsekonomens arbetsuppgifter kommer att automatiseras så kommer de kunna skapa fortsatt värde genom att de får nya arbetsuppgifter. Som en följd av den ökade automatiseringen kommer redovisningsekonomer de nästkommande åren behöva lära och acceptera ny teknologi för att kunna utföra sina arbetsuppgifter och lyckas i sin yrkesroll (Cory, 2020). Saker de måste lära sig är exempelvis kodning, visualisering av data och it säkerhet är färdigheter som traditionellt sett inte har associerats med ekonomer (Cory, 2020).

Automatiseringen av redovisningsyrket befinner sig i ett förstadium på vad som kommer att ske i framtiden (Kokina & Blanchette, 2019). Det senaste inom automatisering som har börjat diskuteras inom redovisningen är *Robotic Process Automation* (RPA). RPA möjliggör automatisering genom botten³ som tar över vissa arbetsuppgifter som tidigare utförts av anställda.

---

³ Bot är ett relativt självständigt datorprogram som genomför arbetsuppgifter med minimal mänsklig tillsyn (Merriam Webster, uå).

Automatiseringen kommer innebära stora förändringar för individerna inom redovisningsprofessionen i framtiden (Kokina & Blanchette, 2019).

1.2 Problematisering

1.2.1 Möjligheter och utmaningar med digitalisering av redovisning

Digitaliseringen av redovisningen underlättar arbetsuppgifterna för redovisningsekonomer⁴ på olika sätt och har medfört många fördelar men även vissa nackdelar (Romney & Steinbart, 2017). Romney och Steinbart (2017) menar att digitaliserade redovisningssystem handlar om att samla ihop, bokföra och processa redovisningsinformation. Det finns olika grad av digitalisering av redovisningssystem där ett välfungerande system ger en organisation ett antal positiva effekter (Romney & Steinbart, 2017). Enligt tillväxtverket (2018) har dock olika företag kommit olika långt i sin digitaliserings och automatiseringsprocess. Mognadsgraden i digitaliseringen och automatisering på stora företag är mer långt gången, medan den i små till medelstora företag⁵ är betydligt mindre. Detta grundas bland annat i höga kostnadsbarriärer för implementering av nya IT-system som står i vägen för mindre företag när de ska anamma den digitala tekniken (Tillväxtverket, 2018).

De positiva effekterna med digitaliseringen av redovisningssystem som Romney och Steinbart (2017) nämner är *förbättrad effektivitet*, där författarna menar att ett digitaliserat redovisningssystem bland annat gör att företaget kan ha kontinuerligt uppdaterad information. Vidare menar de att det blir lättare att *dela kunskap och expertis* då samordning av företagets olika kompetenser kan göras. Slutligen menar Romney och Steinbart (2017) att ett digitaliserat redovisningssystem leder till ett *förbättrat beslutfattande* då det ger tillgång till ett bättre och mer omfattande beslutsunderlag.

Framgent medför digitaliseringen av redovisningen vissa utmaningar. En av utmaningarna som Romney och Steinbart (2017) tar upp är *problem med systemets programvara* som kan leda till

---

⁴ En redovisningsekonom är personen som producerar bokföringen, bokslut samt analyserar detta (dokumenta, uå). I uppsatsen kommer begreppet redovisningsekonom användas både till konsulter samt till de ekonomer som arbetar på en självständig ekonomiavdelning.

⁵ Tillväxtverket (2018) definierar små till medelstora företag med anställda från 0-49 stycken respektive 50-249 stycken. Dessa företag utgör en betydande del av näringslivet där de utgör 99,9% av totala antalet företag samt 57% av totala antalet anställda i Sverige (Tillväxtverket, 2018).

ökade kostnader för företaget. Vidare problem som tas upp är *mänskliga misstag* med till exempel handhavandefel där individen inte har följt instruktioner för hur systemen ska hanteras (Romney & Steinbart, 2017). Slutligen tas risken med att digitaliserade redovisningssystem kan leda till större grad av medveten *sabotering av systemen* i form av hackning och bedrägerier (Romney & Steinbart, 2017). Dessa möjligheter och utmaningar lägger grunden för förhållningssättet till digitalisering av redovisning och ge en fingervisning för hur redovisningsprofessionen kan komma att utvecklas.

Som en följd av den tilltagande digitaliseringen har företag tvingats ta hänsyn till ny lagstiftning som tillkommit (Zhang et al. 2020). Ett exempel är General Data Protection Regulation (GDPR) som reglerar hantering av personuppgifter där det ställs krav på företagen både när det gäller hantering av kunders och anställdas personuppgifter, vilket medför nya tekniska utmaningar för företagen (Zhang et al. 2020). Vidare menar Gulin et al. (2019) och Marténg (2016) att en viktig utmaning för redovisningsprofessionen är att hantera den snabba förändringen som sker inom yrket med digitaliseringen och automatiseringen men samtidigt hålla sig till den lagstiftning som finns inom redovisningen. Författarna antyder att lagstiftningen inte alla gånger hänger med i utvecklingen vilket blir en utmaning för alla inom redovisningsprofessionen att hantera. Marténg (2016) specificerar ytterligare att det i Sverige främst gäller arkivering av fakturor och kvitton. Om en faktura eller ett kvitto kommer in i pappersform så måste arkiveringen ske i pappersform, en digital kopia är inte förenligt med lagstiftningen vilket är en utmaning för många företag (Marténg, 2016).

1.2.2 Individernas attityd och synen på framtiden

Trots fördelarna som digitaliseringen har medfört för redovisningsekonomer har det å andra sidan i och med den successiva övergången från digitalisering till automatisering lett till vissa negativa attityder kring denna förändring (Fernandez & Aman, 2018). Fernandez och Aman (2018) menar på att de negativa attityder till de digitala förändringarna grundar sig i att många anställda känner att deras arbetsroll blir hotad när nya automatiserade redovisningssystem integreras i arbetsuppgifterna som de inte vet hur det kommer påverka dem (Fernandez & Aman, 2018). När individer inte vet hur förändringar kommer påverka dem så ställer sig individer enligt Angelöw (2010) negativa till dessa då de uppfattar situationen som hotfull eller påfrestande.

Romney och Steinbart (2017) menar på att den nya tekniken ställer nya krav på teknisk kompetens hos de anställda för att hantera de nya systemen. Dessa kunskaper menar Fernandez och Aman (2018) saknas hos redovisningsekonomer idag. Risken de nya automatiserade redovisningssystemen för med sig är att om individerna inte anpassar sig till denna förändring riskerar de att så småningom bli utkonkurrerade (Zhang et al. 2018).

Kokina och Blanchette (2019) och Kruskopf et al. (2020) menar å andra sidan att i och med att traditionellt redovisningsarbete kommer ersättas av automatiserade redovisningssystem i framtiden kommer det tillkomma nya arbetsmoment kring dessa processer. Automatiska redovisningssystem kommer att hantera de tidskrävande arbetsmoment som tidigare ingick i redovisningsekonomens arbetsroll. Istället kommer redovisningsekonomerna kunna ägna sig åt analys av data och viktigt beslutsfattande (Kokina & Blanchette, 2019; Kruskopf et al. 2020).

Uppsatsen ämnar att besvara följande frågeställningar:

- (i) *Hur påverkar digitalisering och automatisering redovisningsekonomerna på små till medelstora företag samt hur upplevs denna förändring?*
- (ii) *Hur kommer automatiseringen påverka redovisningsekonomerna i framtiden?*

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att genom modellen *the final version of technology acceptance model*, och begreppen (i) *attityd till förändring* och (ii) *automatisering* undersöka och skapa förståelse för hur individer som hanterar ekonomin på små till medelstora företag upplever förändringen mot att digitala redovisningssystem implementeras allt mer i deras arbetsuppgifter och hur detta kommer påverka dem i framtiden.

1.4 Bidrag till forskning

Tidigare forskning inom detta område har haft sin utgångspunkt i hur företag och organisationer påverkas av digitalisering och automatisering (Kokina & Blanchette, 2019; Cooper et al. 2019).

Med *the final version of technology acceptance model* (hädanefter benämmt TAM) av Davis (1989) som utgångspunkt har denna uppsats intentionen att fylla det forskningsgap som lämnats inom detta område av bland annat Kokina och Blanchette (2019) och Gulin et al. (2019). Forskningsgapet som lämnats handlar om att undersöka hur digitalisering och automatisering i redovisningsyrket påverkar redovisningsekonomerna, hur det uppfattas av dem, hur det kommer att påverka dem i framtiden samt vilka kompetenser som kommer behövas i framtiden. Gulin et al. (2019) nämner även att denna typ av forskning bör genomföras med hjälp av kvalitativa intervjuer för att få kunskap om förändringen, något som denna studie kommer göra. Hunton (2002) betonar att endast studera effekterna av ny teknologi inte ger hela bilden, utan en kartläggning om individernas attityd till förändringen måste göras för att förstå hela spekrat. I sökandet av att förstå hur individer som hanterar ekonomin påverkas av digitalisering och automatisering av arbetsuppgifter, kommer denna uppsats med bland annat hjälp av Angelöw (2010) och Romney och Steinbart (2017) att applicera den mänskliga attityden till förändring på TAM. Detta för att förstå hur den mänskliga attityden påverkar upplevelsen av en ny teknologi samt om det leder till faktiskt användande eller ej. Attityd till förändring är således en viktig aspekt att undersöka för att förstå om digitala redovisningssystem kommer att användas av individer som arbetar inom ekonomifunktionen. I kombination med att automatiseringen av redovisningsyrket befinner sig i förstadiet av implementering och brist i forskning på området om hur automatiseringen kommer påverka framtida arbetsmöjligheter gör detta till ett intressant område att undersöka. Automatiseringens påverkan på individerna måste undersökas för att öka förståelsen för redovisningsyrket rådande situation och framtida möjligheter.

2. Teoretisk referensram

I kapitel 2 redogör författarna för tidigare forskning, teorier och förklarar begrepp som är relevanta för denna studie. Avsnittet är uppdelat i fyra delar där författarna inledningsvis presenterar teorin som denna studie använder. Fortsättningsvis redogör författarna för individernas attityd till förändring för att sedan presentera digitalisering och automatisering. Slutligen presenteras en sammanfattning av avsnittet som illustreras med en figur på hur den valda teorin och de två begreppen hänger samman.

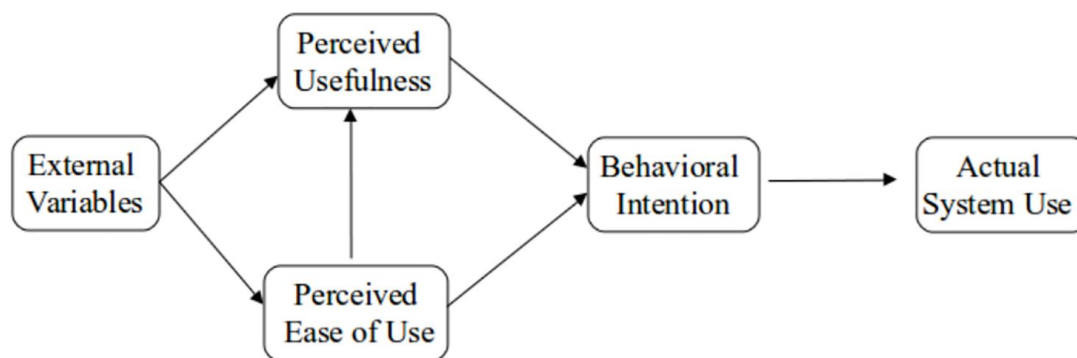
2.1 Technology Acceptance Model

Davis (1989) presenterade TAM 1989 vilket är en vidareutveckling av Fishbein och Ajzens (1975) model *theory of reasoned action* (hädanefter benämnt TRA). För att ge bakgrund till TAM och för att få en bättre förståelse för den beskrivs TRA kort nedan.

TRA försöker kartlägga sambandet mellan *attityder, normer, beteendemässiga intentioner* och *handlande* av individer (Fishbein & Ajzen, 1975). Enligt modellen är en individs handlande bestämd utifrån individens beteendemässiga intention. Intentionen är i sin tur bestämd utifrån individens attityd och subjektiva norm till detta beteende (Fishbein & Ajzen, 1975). Attityd till beteendet är en personlig komponent och handlar om individens positiva eller negativa utvärdering av genomförande av den aktuella handlingen. Subjektiv norm är en social faktor som handlar om sociala påtryckningar för en person att utföra ett visst beteende, subjektiv norm är alltså andra personers uppfattning hur en individ ska agera (Fishbein & Ajzen, 1975). Modellen försöker förklara förhållandet mellan attityder och beteenden angående hur människor agerar. Modellen används främst för att förutse hur individer kommer agera i specifika situationer utifrån attityder och subjektiva normer. TRA försöker främst förstå en individs frivilliga handlingar genom att undersöka den underliggande orsaken till individens handling (Fishbein & Ajzen, 1975).

Som nämnts i tidigare stycke presenterade Davis (1989) TAM som bygger vidare på TRA. När individer ställs inför ny teknologi är det flera faktorer som spelar in huruvida individen kommer

använda sig av den nya tekniken eller inte. TAM's utgångspunkt är just att förklara varför individer väljer att använda sig av den nya tekniken eller inte. Modellen utgår från två stycken perspektiv, den *upplevda användarvänligheten* samt den *upplevda nyttan*. Dessa två faktorer formar i sin tur *beteendeintentionen* att använda teknologin. Det *faktiska användandet* av teknologin beror i sin tur på beteendeintentionen (Davis, 1989). Exempelvis kan en individ uppleva en låg användarvänlighet med en teknologi. Trots detta kan individen förstå att en teknologisk lösning kan vara bra för att öka arbetsprestationen, det vill säga upplevd nytta. Dessa två faktorer utgör alltså intentionen att använda teknologin. I detta fallet har teknologin en låg användarvänlighet, men trots det upplever individen nyttan med den då den ökar arbetsprestationen och intentionen blir då att använda teknologin (Davis, 1989).

Figur 1. The final version of Technology acceptance model av Davis och Venkatesh (1996)

Externa faktorer är den första beståndsdel i modellen. Externa faktorer är det som påverkar individens egna uppfattning av upplevd användarvänlighet och den upplevda nyttan. Upplevd nytta och upplevd användarvänlighet är alltså individens egna uppfattning som i sin tur är påverkad utifrån de externa faktorerna (Davis, 1989). Externa faktorer är exempelvis systemets design, förkunskaper, tekniskt stöd samt implementeringsprocessen.

Den upplevda nyttan mäter hur mycket individen tror att tekniken kommer hjälpa denne i sin egna arbetsprestation. Det är även denna faktor enligt Davis (1989) som kommer påverka beteendeintentionen mest. Detta då Davis (1989) menar att en upplevd nytta kommer dominera över negativa attityder till användarvänligheten. Den upplevda nytta definieras som "the degree to which a person believes that using a particular system would enhance his or her job performance" (Davis, 1989, s. 320). Alltså mäter upplevd nytta om personen tror att tekniken

kommer underlätta för den oavsett om den är positivt eller negativt inställt till tekniken (Davis, 1989).

Den upplevda användarvänligheten mäter huruvida individen upplever att tekniken är enkel att använda. Den upplevda användarvänlighet definieras som “the degree to which a person believes that using a particular system would be free of effort” (Davis, 1989, s.320). Det är alltså viktigt att systemet ska vara enkelt att ta till sig och okomplicerat att lära sig. När en teknologi har en hög grad av användarvänlighet menar Davis (1989) att det kommer underlätta att uppnå önskad effekt med teknologin vilket påverkar den upplevda nyttan.

Beteendemässig intention är den faktor som styr om individen faktiskt kommer använda tekniken eller inte. Enligt modellen formas denna intention utifrån den upplevda nyttan och den upplevda användarvänligheten. Har en individ skapat en stark intention att använda teknologin kommer detta leda till ett faktiskt användande, och tvärtom ifall individen har skapat en intention att inte använda tekniken så kommer det inte leda till ett användande (David, 1989).

TAM skiljer sig från TRA genom att beteendeintentionen i TAM förklaras av upplevd nytta och upplevd användarvänlighet, medans beteendeintentionen i TRA istället förklaras direkt av attityd och subjektiva normer (Davis, 1989; Fishbein & Ajzen, 1975). TRA är en mer generell modell som fokuserar på mänskligt beteende medans TAM är en modell som försöker förklara varför individer väljer att använda en ny teknik. TRA försöker förklara varför individer gör som de gör och TAM försöker mer specifikt förklara varför individer accepterar en ny teknik eller inte (Davis, 1989; Fishbein & Ajzen, 1975). Anledningen till att författarna av denna studie valt TAM som teoretisk utgångspunkt för att besvara frågeställningarna är för att modellen på ett bättre sätt än exempelvis TRA förklarar huruvida en person kommer använda ett nytt teknologiskt system som baseras på hur den upplevs av individen.

Modellen är väl testad och har använts i många andra tidigare studier för att försöka förutspå användandet av en ny teknik. Le och Cao (2020) testade TAM på vietnamesiska bolag huruvida TAM kan förutspå att bolagen kommer använda molnbaserade tjänster inom redovisning. Författarna kunde konstatera att faktorerna upplevd användarvänlighet och upplevd nytta hade en påverkan på företagets faktiska användande av molntjänster. Resultatet från Le och Caos (2020) undersökning visade alltså att TAM fungerade väl för att förklara användandet av ny teknologi.

Även Srivastava och Dewan (2015) har undersökt TAM's relevans. Studien testade om TAM kunde förutspå användandet av molnbaserade tjänster inom redovisning i Indien. Resultatet som författarna kom fram till var att modellen fungerar bra för att undersöka hur den upplevda användarvänligheten och den upplevda nyttan kan förutspå det faktiska användandet av en teknologi. Även deras resultat var att TAM är en väl fungerande modell för att förklara användandet av en ny teknologi.

2.2 Individernas attityd till förändring

Enligt Bhattacharjee och Premkumar (2004) och Hunton (2002) är attityden mot teknologin en viktig faktor för huruvida om individen faktiskt kommer använda sig av denna teknologi. Författarna menar att attityden kring förändringen kommer att påverka användandet av teknologin starkt (Bhattacharjee & Premkumar, 2004; Hunton, 2002). Angelöw (2010) diskuterar människans attityd till förändringar där han redogör mer ingående varför människor kan se positivt eller negativt på förändringar. Angelöw (2010) menar på att en människas attityd till förändring bland annat påverkas av om förändringen är *frivillig* eller *påtvingad* samt huruvida personen uppfattar förändringen som positiv eller negativ. I diskussionen kring positiv och negativ attityd fördjupar Angelöw (2010) sitt resonemang genom att ange ett antal orsaker till varför en reaktion skapas. En av aspekterna som Angelöw (2010) tar upp är *trygghet* där författaren har ett delat resonemang, där en förändring kan uppfattas som positiv om nya utvecklingsmöjligheter uppenbarar sig. Däremot kan förändringen upplevas som negativ om den anställda känner att tryggheten rubbas genom att nya rutiner tillförs som den anställda måste lära sig. Vidare diskuterar författaren *arbetsinnehåll* där Angelöw (2010) menar att en förändring kan uppfattas som positiv om arbetet blir mer givande och stimulerande. Emellertid menar Angelöw (2010) att en förändring kan uppfattas som negativ om det visar sig att den anställdes kompetens inte längre behövs som en konsekvens av förändrat arbetsinnehåll. Slutligen menar Angelöw (2010) att *förändringsviljan* spelar roll då en positiv attityd skapas när de anställda förstår vikten av förändringen samt förstår behovet av förändringen. Tvärtom blir det om individen inte ser nyttan av förändringen, då skapas en negativ attityd (Angelöw, 2010).

Oreg (2018) bygger vidare på detta och menar att det finns en korrelation mellan den negativa attityden till förändring och vilket arbetsinnehåll som denna förändring härrör. Vid en förändring

av en *rutinmässig* arbetsuppgift är individen generellt sett mer positivt inställd då denna inte riskerar efterfråga nya egenskaper eller kunskaper hos individen. Författaren menar å andra sidan att förändringen av arbetsuppgifter som karaktäriseras som *icke-rutinbaserade* arbetsmönster bemöter ett större motstånd från individerna. Detta då det förutsätts att individerna är motiverade att ändra arbetssätt samt lära sig nya arbetssätt (Oreg, 2018).

Romney och Steinbart (2017) redogör mer specifikt för varför individer skulle ställa sig negativa till implementering av digitala redovisningssystem. Författarna menar på att en negativ attityd till digitala redovisningssystem kan uppstå i någon av de följande situationerna.

Erfarenhet av tidigare förändringar är en faktor enligt Romney och Steinbart (2017) som innebär att vissa anställda har haft dåliga erfarenheter av tidigare förändringar vilket påverkar deras syn på kommande förändringar. Romney och Steinbart (2017) nämner också att *Personligheter och bakgrund* är en faktor till attityden mot förändringen. De menar på att ålder har betydelse då äldre kan vara mer negativa till förändring samt hur bekant den anställde är med den nya tekniken (Romney & Steinbart, 2017).

2.3 Digitalisering

Digitalisering enligt Güney (2014) handlar om övergången från manuella till digitala tillvägagångssätt i arbetsprocessen. Güney (2014) menar vidare att tack vare digitaliseringen behandlas numera redovisningsarbetet i datoriserade program. Digitaliseringen av redovisningsarbetet har ökat under 2000-talet där allt fler processer blir digitaliserade. Ett exempel på digitalisering är att dokumentation sparas digitalt istället för i pappersform (Güney, 2014).

Aslani et al. (2011) menar på att en stor del av digitaliseringen av redovisning har skett genom sättet transaktioner bokförs där både spårningen av transaktionen och bokföringen av den sker helt digitalt. Detta blir möjligt genom att använda ett helt datoriserat redovisningssystem. Eftersom redovisningsekonomen inte behöver utföra sitt arbete på papper så spar det in tid och underlag kan snabbare tas fram. Aslani et al. (2011) sammanfattar enligt nedan vad för fördelar som har kunnat urskiljas med en digitaliserad redovisning.

En fördel är en förbättring av *funktionaliteten* vilket innebär att ett digitalt system möjliggör framtagande av relevant information av verksamheten, som i sin tur utgör beslutsunderlag för chefer. Vidare menar Aslani et al. (2011) att digitaliseringen har lett till en förbättrad *noggrannhet* där författarna pekar på faktorer som ökad kontroll över balanserna på olika konton vilket underlättar när en finansiell rapport ska sammanställas. Slutligen menar Aslani et al. (2011) att en digitaliserad redovisning bidrar till *snabbare processer*. Detta innebär att redovisningsekonomerna kan hantera stora mängder redovisningsinformation på kort tid. Arbetet vid månads- och årsbokslut blir mer effektivt och kostnader kan minimeras (Aslani et al. 2011).

2.4 Automatisering

Begreppet *Automatisering* används i många olika sammanhang med olika innebörd. Automatisering skiljer sig från digitalisering i den aspekten att en process eller arbetsuppgift går av sig själv där det sker en teknisk avlastning av manuella arbetsmoment (Rundqvist, uå). Anledningen till att ett företag vill automatisera är för att avlasta individernas arbetsbörda samt effektivisera processerna. Zhang et al. (2020) beskriver automatisering som en nytillkommen teknologi som anammas allt mer av olika yrkesgrupper i arbetsuppgifterna, däribland redovisningsyrket.

RPA är en nytillkommen och snabbt växande teknologi som möjliggör automatisering av monotona, repetitiva och manuella arbetsuppgifter som minimerar den mänskliga interaktionen (Kokina & Blanchette, 2019). RPA är en mjukvara som används för att automatisera arbetsuppgifter (PwC, 2020). Då RPA är mjukvaran som hjälper till att automatisera kommer denna uppsats använda begreppet *automatisering* istället som begrepp när författarna beskriver en arbetsprocess som tidigare utfördes av människor men som till följd av automatiseringen nu kan genomföras av bottar.

Kokina och Blanchette (2019) menar att automatisering har användningspotential i framförallt redovisningsprofessionen då uppgifterna i yrket till stor del är uppbyggda kring flera system som innehåller flera nivåer av processer som kräver att få beslut är fattade av människor vilket gör detta yrke anpassat för denna teknologi. Kokina och Blanchette (2019) menar vidare att implementeringen och användningen av automatisering i ekonomyrket endast befinner sig i

förstadiet men förväntas användas av allt fler företag i framtiden då fördelarna med systemet är så pass många.

Utvecklingen går fort fram och förändringarna automatisering för med sig kommer leda till försvinnande av många arbetstillfällen, men samtidigt tillförsel av många nya. Automatiseringen av redovisningssystem kommer inte endast innebära förändringar för individerna som arbetar med det utan kommer generera företagen många fördelar (Kokina & Blanchette, 2019).

Automatisering kommer underlätta att organisera, processa och utvärdera data som i sin tur kommer förbättra produktiviteten som sparar både tid och pengar (Lacity & Willcocks, 2016). Kokina och Blanchette (2019) kom fram till liknande resultat som Lacity och Willcocks (2016) i deras studie om hur implementationen av automatisering i arbetet kommer underlätta utförandet av redovisningsuppgifter i framtiden. Kokina och Blanchette (2019) kommer fram till att automatiserade redovisningsuppgifter kommer leda till ökad effektivitet tack vare besparade arbetstimmar och att anställda kan lägga fokus på analytiska och kundrelaterade uppgifter.

Automatiseringen av redovisningsyrket skapar nya arbetsuppgifter för redovisningsyrket vilket ställer krav på individerna som arbetar med redovisning som såväl utbildningar att förse de nya generationerna med tillräcklig kunskap att kunna hantera dessa nya system (Fernandez & Aman, 2018; Pan & Seow, 2016). Idag råder det avsaknad på redovisningsekonomer som besitter tillräckliga IT-kunskaper för att hantera automatiseringen av redovisningsyrket (Fernandez & Aman, 2018; Pan & Seow, 2016). För att vara konkurrenskraftiga på arbetsmarknaden så krävs det att de anpassar sig till de förändringar som automatiseringen av redovisningsyrket för mer sig och att lära sig använda och hantera denna för att inte riskera att bli utkonkurrerad (Fernandez & Aman, 2018; Pan & Seow, 2016).

Cory (2020), Güney (2014) och Pan och Seow (2016) menar på att efterfrågan på redovisningsekonomer som besitter kunskap om IT och automatisering av redovisningssystem har ökat dramatiskt och kompetenser inom dessa områden måste tillgodoses bland nyutexaminerade studenter. Författarna argumenterar för att det idag råder avsaknad på utbildning om mjukvaror inom automatiseringen i undervisningen som gör att studenter inte är förberedda för redovisningsyrket i framtiden som idag genomgår drastiska teknologiska förändringar (Cory, 2020; Güney, 2014; Pan & Seow, 2016). Vidare menar Taipaleenmäki och

Ikäheimo (2013) på att desto mer automatiskt redovisningsarbetet blir, desto större blir risken att redovisningsekonomerna förlorar grundläggande kunskaper om redovisning. När hela processen blir automatisk förloras förståelsen för hur redovisningen hänger ihop (Taipaleenmäki & Ikäheimo, 2013).

2.5 Sammanfattning av teori

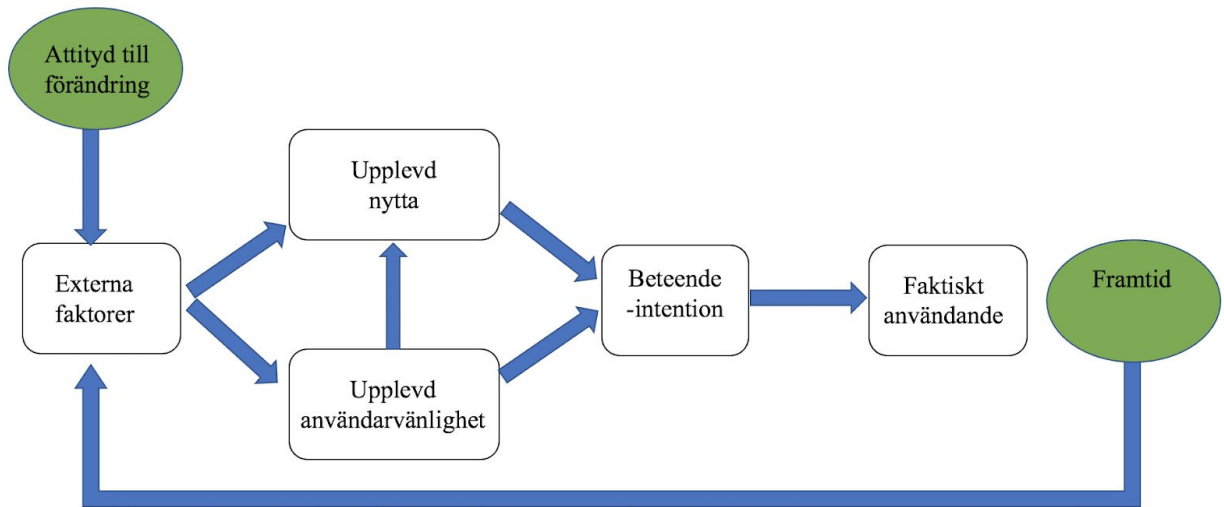
Digitalisering och införandet av automatiseringslösningar i redovisningsyrket sker hela tiden och i allt snabbare takt (Güney, 2014). I vilken utsträckning dessa nya teknologier kommer att användas i slutändan eller inte beror enligt Davis (1989) på hur individerna ser den upplevda nyttan och den upplevda användarvänligheten. Som ett resultat av tidigare forskning och för att fylla forskningsgapet som Kokina och Blanchette (2019) samt Gulin et al. (2019) menar på finns inom området, kommer författarna av denna studie applicera en beprövad teori för att undersöka hur individerna som hanterar ekonomin på små till medelstora upplever att arbetsuppgifterna blir mer digitaliserade och automatiserade. Genom att använda TAM kan individens faktiska användande av en ny teknologi förklaras.

För att verkligen kunna förklara hur införandet av en ny teknologi upplevs av individerna samt om det leder till faktisk användning eller inte kommer författarna av denna studie addera begreppet *attityd till förändring* till teorin (Hunton, 2002). Genom att bland annat använda Romney och Steinbart (2017) samt Angelöw (2010) får uppsatsen en djupare förståelse för hur attityd till förändringar skiljer sig åt mellan individer samt hur attityder påverkar förändringar. Genom att använda TAM och individers attityd till förändring kommer författarna kunna presentera en mer omfattande bild av individers uppfattningar vid implementeringen av digitala redovisningsverktyg än vad studien fått om författarna endast utgått från TAM. Med bakgrund i teknologins framfart och utvecklingen av nya automatiserade redovisningssystem och dess direkta påverkan på redovisningsyrket kommer denna studie även undersöka hur människor ställer sig till och anpassar sig till automatisering av arbetsuppgifter ur ett framtidsperspektiv och vad de tror kommer förväntas av dem i framtiden för att fortsätta vara attraktiva på arbetsmarknaden. Anledningen till att denna studie har med *framtid* är för att författarna tror den har stor påverkan på hur införandet av digitala redovisningssystem upplevs av individerna.

2.6 TAM 2020

Attityd till förändring och *framtid* tillsammans med TAM av Davis (1989) formar en ny version av TAM, TAM 2020. TAM 2020 kommer användas som analysmodell i uppsatsen. De två faktorerna som adderas är de som utgör externa faktorer, då författarna av denna uppsats vill ha en tydlig definition på vad externa faktorer är i TAM 2020. Dessutom är det ett sätt att göra modellen mer fokuserad och tydlig. Det första begreppet som adderats är ”*attityd till förändring*”. Här behandlas begreppen som tas upp av Angelöw (2010); *Trygghet, arbetsinnehåll och förändringsviljan* där dessa begrepp används för att se varför en individ är positiv eller negativ till förändring. Vidare kopplas Oreg (2018) med resonemanget om hur en individ ställer sig till en förändring av *rutin-* och *icke rutinbaserade* arbetsuppgifter. Detta för att förstå hur en individ förhåller sig till nya rutiner. Slutligen behandlas begreppen av Romney och Steinbart (2017) där de resonerar kring varför en individ skulle ställa sig negativ till implementering av nya system. De centrala begreppen är *erfarenhet av tidigare förändringar* samt *personligheter och bakgrund*. Utifrån vad dessa tre författare beskrivit formas en attityd. Denna attityd påverkar uppfattningen av den *upplevda användarvänligheten* och den *upplevda nyttan* hos teknologin. Den *upplevda nyttan* kommer genomgående i uppsatsen bedömas utifrån två begrepp; produktivitet och effektivitet. Om en anställd upplever att en teknologi leder till ökad produktivitet och effektivitet betyder det en ökad nytta. Upplevelsen av teknologin är det som formar beteendeintentionen och även det som styr om det kommer leda till faktiskt användande eller inte (Davis, 1989).

Boxen ”*Framtid*” behandlar framtidsaspekten som handlar om begreppet *automatisering*. I boxen ingår hur arbetsuppgifter kan komma att påverkas av automatiseringen som tas upp av bland annat Kokina och Blanchette (2019). Vidare tas även upp hur kraven på framtida kunskaper kan komma att påverkas, samt faktorer som kan bromsa denna utveckling vilket är kostnader som tas upp av Tillväxtverket (2018) samt lagstiftning där bland annat Marténg (2016) redogör för hur lagstiftningen kan hämma utvecklingen. Kopplat till *TAM 2020* kan dessa framtidsaspekter ha påverkan på hur införandet av digitala redovisningssystem upplevs av individerna som kan ha påverkan på *den upplevda användarvänligheten* och *den upplevda nyttan*.

Figur 2. TAM 2020

3. Metod

Det tredje kapitlet behandlar författarnas val av metod och övriga avvägningar. Kapitlet inleds med en förklaring till val av forskningsmetod och forskningsdesign. Sedan förklaras hur insamlingen av empirin har gått till och hur analysen är uppbyggd. Slutligen sätts uppsatsen i kontext med trovärdighet och äkthet.

3.1 Forskningsmetod

Kvalitativ metod är enligt Bryman och Bell (2017) mest lämplig när forskningen syftar till att förstå sig på människors uppfattningar om verkligheten. Alvehus (2013) har ett liknande resonemang som säger att kvalitativ forskning bygger på idén att alla människors upplevelser skapar en verklighet, forskningen i sin tur ska försöka förstå sig på den verkligheten. Dessutom beskriver Alvehus (2013) att kvalitativ forskning är tolkande vilket betyder att en forskare ska kunna bidra till att skapa en större förståelse för en viss situation eller fenomen. För att besvara frågeställningarna ansåg författarna av denna studie att en kvalitativ metod lämpar sig bäst då studien ämnat att undersöka hur individer upplever förändringen med digitala redovisningssystem, hur detta påverkar dem samt hur detta kommer påverka dem i framtiden. Denna förståelse är endast möjlig att uppnå med hjälp av kvalitativ metod (Bryman & Bell, 2017; Alvehus, 2013). Författarna av denna uppsats har använt en huvudsaklig deduktiv process där författarna först hittade teorier som frågeställningarna formulerades utifrån (Bryman & Bell, 2017). Med bakgrund i studiens frågeställningar om att undersöka hur individer upplever digitalisering och automatisering samlades data in genom semistrukturerade intervjuer. Slutligen har empirin kopplats till de teoretiska modellerna och begreppen för att undersöka hur väl den stämmer med teorin (Bryman & Bell, 2017). Analysen av resultatet har utgått från Braun och Clarkes (2006) tematiska analysmetod där teman som bildats var kopplade till den valda teorin.

Bryman och Bell (2017) riktar kritik mot kvalitativ forskning då den kan ses som allt för subjektiv. Bryman och Bell (2017) menar att tolkningen av intervjupersonernas upplevelser av ett fenomen påverkas i hög utsträckning av forskarens subjektiva bedömningar. Denna

subjektivitet bidrar till att det blir svårare att replikera en undersökning som bygger på en kvalitativ undersökningsmetod (Bryman & Bell, 2017). Genom att studien utgått från teoretiska modeller och begrepp som styr datainsamlingen menar Patel och Davidson (2011) att objektiviteten blir mer naturlig i undersökningen och motverkar att resultatet av studien baseras på subjektiva bedömningar av forskaren.

3.2 Forskningsdesign

Enligt Bryman och Bell (2017) är det lämpligt att använda en fallstudie när en undersökning av specifika fall på en djupare nivå ska göras. Vidare menar Yin (2009) att fallstudier är vanliga vid kvalitativ metod, vilket denna studie tillämpat. Yin (2009) menar dessutom att en fallstudie är lämplig att genomföra om forskningsfrågan behandlar *hur* något fungerar, vilket stämmer väl överens med studiens frågeställningar som handlar om *hur* individer påverkas av digitalisering och automatisering av redovisning. I enlighet med Yin (2009) var fallstudiedesign mest lämpad för den aktuella studien då studien ämnade att undersöka ett nutida fenomen där intervjuer av individer som påverkas av detta genomfördes som empiriskt underlag.

Denna typ av forskningsdesign som studien valt visade sig efter litteraturgenomgången inte vara unik. Fernandez och Aman (2018), som skriver om hur robotisering av redovisningssystem påverkar individerna och organisationer, använder en fallstudiedesign där de intervjuat individer på olika företag. Med bakgrund i denna studies och Fernandez och Amans (2018) liknande ämnesområden legitimerades denna studies val av forskningsdesign.

För att berika den empiriska insamlingen i fallstudien menar Yin (2009) på att flera källor ska användas, något som författaren kallar för *six sources of evidence*. Denna fallstudie har *intervjuer* som primär källa för empirisk insamling. Intervjuerna har kompletterats med *dokumentation* från de intervjuades hemsidor för att, som Yin (2009) argumenterar, bibehålla en metodisk mångsidighet. Dokumentationens syfte i denna studie var att förstärka det som sades under intervjuerna. Hemsidorna har dock endast använts i viss utsträckning för att bibehålla sekretessen kring våra respondenter.

3.3 Litteraturgenomgång

Det första som behövs göras vid en studie enligt Bryman och Bell (2017) är en litteraturgenomgång där en genomgång av vad som finns skrivet inom området genomförs och hitta mer specifika områden där det kan forskas vidare inom. Litteraturgenomgången inleddes med den systematiska sökningen av litteraturen som Bryman och Bell (2017) rekommenderar. Författarna av denna uppsats läste relevanta artiklar för att sedan undersöka dessa artiklars referenser. I litteraturgenomgången har författarna primärt använt databaserna som tillhandahålls av Lunds universitet vilket i det här fallet har varit *Business Source Complete* och *LUB search*. Författarna har även i viss mån använt databasen *Google Scholar* för att finna ytterligare artiklar inom området. För att vara säkra på att artiklarna som använts har varit av hög kvalitet har författarna främst använt artiklar som är peer reviewed samt artiklar som är relativt nypublicerade, vissa äldre artiklar har dock använts eftersom författarna ansåg att de fortfarande var relevanta. Vidare så har författarna genom olika sökord hittat artiklar som var relevanta där vanligt förekommande sökord var; *Digital Accounting*, *Digitalization of accounting*, *Automation of accounting*, *Robot process automation*, *Technology acceptance model*.

3.4 Insamling av empiri

3.4.1 Val av datainsamlingsmetod

Enligt Yin (2009) och Bryman och Bell (2017) är intervjuer den mest passande metoden att använda vid insamling av data till en kvalitativ studie. Det positiva med intervjuer är att de möjliggör att få en tydligare och djupare förståelse för intervjupersonernas tankar och beteenden (Yin, 2009). Med uppsatsens syfte och frågeställning i åtanke var detta den mest passande metoden då författarna syftar till att förstå och undersöka hur individerna upplever en förändring samt hur det har påverkat dem. Insamling av empirin i denna studie har skett genom åtta stycken semistrukturerade intervjuer med olika individer som hanterar ekonomin på små till medelstora företag i Sverige. Semistrukturerade intervjuer är lämpliga att använda när en studie som handlar om ett specifikt ämne ska genomföras (Bryman & Bell, 2017). Vidare är semistrukturerade

intervjuer lämpliga att använda för att utvidga kunskapen om ett visst område, vilket denna studie ämnat att göra genom det forskningsgap som presenterats, samt att det skapar en mer flexibel intervju jämfört med andra intervjumetoder (Bryman & Bell, 2017). Fernandez och Aman (2018) har även, likt denna uppsats, använt sig av semistrukturerade intervjuer vilket legitimerar denna uppsats val av datainsamlingsmetod.

Semistrukturerade intervjuer utgår från en intervjuguide med förskrivna frågor som ger frihet till intervjupersonen att ställa följdfrågor och större utrymme att argumentera för deras uppfattning vilket ger en djupare förståelse för respondentens faktiska upplevelse (Bryman & Bell, 2017). Om en ostrukturerad intervju genomförts så hade respondenterna haft möjligheten att berätta mer om deras upplevelser kopplat till ämnet, men med risken att misslyckas samla in relevant material kopplat till ämnet, varpå den semistrukturerade intervjumetoden valdes (Bryman & Bell, 2017).

Emellertid finns det kritik mot kvalitativa intervjuer. Yin (2009) menar på att svagheter med intervjuer är att de kan bli påverkade negativt om frågorna inte är tillräckligt bra formulerade, att intervjuaren inte uppfattar korrekt vad som sagts samt att respondenten ger svar som denne tror att intervjuaren vill ha. För att hantera detta har författarna av uppsatsen varit noggranna vid framtagandet av intervjufrågorna vilket redogörs närmare för i stycket nedan, samt så har alla intervjuer spelats in för att förebygga eventuella missförstånd.

3.4.2 Intervjuguide

För att koppla insamlingen av empiri till studiens teoretiska referensram har intervjuguiden operationaliserats så att intervjufrågorna utgår från teorin (Patel & Davidson, 2011). Bryman och Bell (2017) menar att vid semistrukturerade intervjuer skapar intervjuerna en intervjuguide vilket ger en övergripande struktur över teorin och de frågor som intervjun behandlar. Då studien utgick från den valda teorin har författarna utformat intervjufrågorna baserat på den teoretiska referensramen. Intervjuguiden presenteras i bilaga 2 och operationaliseringstabellen presenteras i bilaga 4. Vid utformningen av intervjufrågorna använde författarna specifika intervjuteman som skulle beröras under intervjun som var kopplade till teorin (Bryman & Bell, 2017). Då författarna använde en semistrukturerad intervju syftade de inledande intervjufrågorna till att lära känna respondenten och skapa en bekväm atmosfär för intervjupersonen så att intervjupersonen

upplever att den kan prata fritt kring frågorna i intervjuguiden i syfte att få ut så mycket som möjligt av intervjun (Bryman & Bell, 2017)

Framtagandet av de andra intervjufrågorna gjordes enligt råden och förslagen som Bryman och Bell (2017) ger. Frågorna som togs fram syftade att vara lättförståeliga för respondenterna och samtidigt kopplas till den valda teorin. Exempelvis använde författarna termen automatisering istället för RPA, därmed använde författarna inte strikt fackspråk utan terminologi som kan förstås även av den som är mindre insatt. Varje block inleddes med att respondenten fick svara på en bredare fråga där intervjupersonen fick resonera fritt för att sedan gå in på mer specifika frågor. Frågorna var även uppbyggda på det sättet att ifall en respondent svarar kortfattat på en fråga kan andra följdfrågor ställas för att förtydliga och försöka gå djupare in på ämnet (Bryman & Bell, 2017).

För att testa att intervjufrågorna verkligen hjälpte till att få fram den information författarna behövde för att besvara frågeställningarna gjordes en pilotstudie. Det innebär enligt Bryman och Bell (2017) och Yin (2009) att författarna testar sina intervjufrågor så de fungerar som planerat och att undersökningen blir bra. Efter genomförd pilotstudie med en redovisningsekonom valde författarna att bli ännu mer tydliga med definitionen mellan digitalisering och automatisering då dessa begrepp används simultant. Vidare så ledde pilotstudien till att författarna insåg att området om lagstiftning kopplat till digitala redovisningssystem var centralt vilket författarna valde att ställa frågor om under intervjuerna.

3.4.3 Genomförande av datainsamling

Innan intervjun blev samtliga intervjupersoner kontaktade per mail med de etiska aspekterna, bakgrundsinformation om ämnet samt författarnas utformade intervjuguide (bilaga 1).

Anledningen till att författarna skickade frågorna i förväg var för att ge intervjupersonerna möjligheten att sätta sig in i ämnet och förbereda sig för frågorna för att således få mer omfattande svar. Författarna ansåg att detta tillvägagångssätt var det bästa för att få fram högkvalitativa data då intervjupersonerna gavs tid till att reflektera kring ämnet. Å andra sidan, att skicka intervjufrågorna i förväg kan resultera i att intervjupersonerna kan ändra tankar och åsikter om ämnet. Men efter den genomförda pilotstudien ansåg författarna att fördelarna med att skicka ut intervjufrågorna i förväg övervägde nackdelarna. Genomförandet av intervjuerna

gjordes i enlighet med vad Bryman och Bell (2017) förespråkar. En bra lokal hade valts ut där intervjuerna kunde utföras ostört. Vidare såg författarna till att vara väl förberedda till intervjun genom att vara väl insatta i frågorna och vara helt införstådda med intervjuens fokus. Dessutom hölls en tydlig struktur där det förklarades för respondenten hur intervjun rent praktiskt kommer gå till. Slutligen såg författarna till att vara flexibla under intervjun om det skulle framkomma något intressant men samtidigt vara styrande för att uppfylla intervjuens syfte (Bryman & Bell, 2017).

På grund av rådande situation med Covid-19 genomfördes intervjuerna endast digitalt eller per telefon. Fem av intervjuerna genomfördes via de digitala plattformarna Zoom, Microsoft Teams och Google Meet. Bryman och Bell (2017) menar att det finns både fördelar och nackdelar kopplade till att intervjuer hålls online. Det blir en större flexibilitet både för respondenterna och intervjuerna vilket underlättar när en tid för intervjun ska hittas. Dessutom så blir det inga resor och tröskeln för att acceptera att bli intervjuad blir lägre. Dock bygger en online intervju på att respondenterna har tillgång till datorprogrammen och den fysiska kontakten går förlorad men författarna märkte under intervjuerna att respondenterna var vana vid dessa verktyg så intervjuerna gick som planerat. Tre intervjuer utfördes via telefon som enligt Bryman och Bell (2017) har samma fördelar som att ha digitala intervjuer, men med nackdelen att intervjuaren och respondenten inte ser varandras kroppsspråk vilket är viktigt för att få en uppfattning om hela respondentens intryck.

Enligt Bryman och Bell (2017) ska intervjuer genomföras tills författarna av studien anser att de uppnått teoretisk mättnad. Teoretisk mättnad har uppnåtts när det inte skulle ge någon ny information att intervjua ytterligare en person. Genomgående har författarna utvärderat och jämfört respondenternas svar. Författarna till studien har utifrån respondenternas svar sett ett tydligt mönster växa fram allt eftersom, därför valde författarna att sluta intervjua personer efter den åttonde intervjun då författarna ansåg att det inte skulle ge relevant ny information att intervjua ytterligare en person.

Efter att alla intervjuer genomförts så transkriberades dessa. Detta för att fånga upp allt som sagts, hitta citat och undvika feltolkningar av det insamlade materialet. För att underlätta transkriberingen så spelades alla intervjuer in efter respondentens godkännande vilket

möjliggjorde en mer noggrann transkribering jämfört med om endast anteckningar från intervjun togs (Alvehus, 2013; Bryman & Bell, 2017).

3.4.4 Urval

Valet om vilka individer som ska medverka i en undersökning brukar utgå från antingen ett slumpmässigt eller icke slumpmässigt urval (Bryman & Bell, 2017). Slumpmässigt urval innebär att individer väljs slumpartat och författarna har ingen möjlighet att påverka urvalet. Vid ett icke slumpmässigt urval har vissa specifika individer högre chans att bli utvalda, det vill säga urvalet är inte slumpmässigt (Bryman & Bell, 2017). I denna uppsats har individer valts ut genom ett icke slumpmässigt målstyrt urval. Detta innebar att respondenterna valdes ut på ett strategiskt sätt för att vara så relevanta som möjligt för att besvara forskningsfrågan som formulerats (Bryman & Bell, 2017). Vidare menar Bryman och Bell (2017) att det är önskvärt att ha ett så brett urval som möjligt för att få en representativ bild. I denna uppsats har detta gjorts genom att välja individer med olika ålder och erfarenhet för att få ett urval som på ett adekvat sätt ska kunna hjälpa till att besvara studiens frågeställningar.

När respondenterna valdes ut så ämnade författarna att utgå från små till medelstora företag i Sverige. Med tidigare forskning i åtanke var målbilden att intervjua personer som arbetar inom ekonomifunktionen. Initialt var tanken att undersöka hur individer på ekonomiavdelningar på små till medelstora företag påverkas av digitalisering och automatisering. Vad som visades, och något som författarna inte förutspådde innan empiriinsamlingen, var att de kontaktade småföretagen inte hade någon egen ekonomiavdelning utan alla arbetsuppgifter kopplade till ekonomi hanteras av anlitate redovisningskonsulter. Vad som visades under intervjuerna var att upplevelsen av digitalisering och automatisering i arbetsuppgifterna hos både redovisningskonsulter och individerna på medelstora företag hade många likheter.

Arbetsuppgifterna redovisningskonsulterna och anställda på ekonomiavdelningar har var av likasinnade karaktär samt så hade de en övervägande samsyn på digitalisering och automatisering. Med bakgrund i detta samt de små till medelstora bolagens betydelse för näringslivet, resonerade författarna att redovisningskonsulterna får representera individerna som hanterar ekonomin på de små bolagen och individerna som är anställda på ekonomiavdelningar får representera de medelstora företagen. Således fick uppsatsen perspektivet på hur individer,

som arbetar med ekonomi på små bolag, upplever digitaliseringen och automatiseringen i arbetsuppgifterna. På de medelstora företagen hade alla en egen ekonomifunktion, och författarna kunde således intervjua individerna på företagets egna ekonomiavdelning. Med bakgrund i detta har författarna i analysen fokuserat på de gemensamma aspekterna mellan de två grupperna, dock har det framkommit vissa skillnader. Dessa skillnader som framkom under intervjuerna presenteras i ett separat kapitel i analysen.

3.4.5 Etiska aspekter

Vid utförandet av intervjuer, är det av största vikt att respondenternas etiska aspekter tas i beaktning. I denna studie har författarna vid intervjuerna tagit hänsyn till olika etiska principer presenterade av Bryman och Bell (2017) för att värna om respondenternas integritet. Dessa etiska principer presenterade i Bryman och Bell (2017) utgörs av informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitets- och anonymitetskravet, nyttjandekravet och falska förespeglningar. I enlighet med Bryman och Bell (2017) har författarna förhållit sig till falska förespeglningar och informationskravet genom att tydligt och sanningsenligt upplysa respondenterna om vad syftet med studien är och vad deras medverkan kommer bidra till, både vid introduktionsmejllet och vid intervjutillfället. Fortsättningsvis har författarna tagit samtyckeskravet i beaktning där respondenterna upplystes i början av intervjun om att deras medverkan var högst frivillig och deras rätt att avbryta intervjun i förtid om de inte vill fullfölja den. Den fjärde principen, konfidentialitets- och anonymitetskravet, beaktades genom att respondenterna blev informerade i början av intervjun att deras personuppgifter kommer behandlas med största konfidentialitet. Författarna var tydliga med att de inte kommer benämnas vid namn i studien samt att vederbörandes företag inte kommer tillkännages vilket är i enlighet med vad Bryman och Bell (2017) föreskriver. Nyttjandekravet beaktades i den bemärkelsen att transkriberingarna av intervjuerna och det inspelade intervjumaterialet endast användes för studiens ändamål. Alla dessa principer som författarna har tagit i beaktning är för att respondenterna, i enlighet med vad Bryman och Bell (2017) redogör för, inte ska ta skada av undersökning på något sätt.

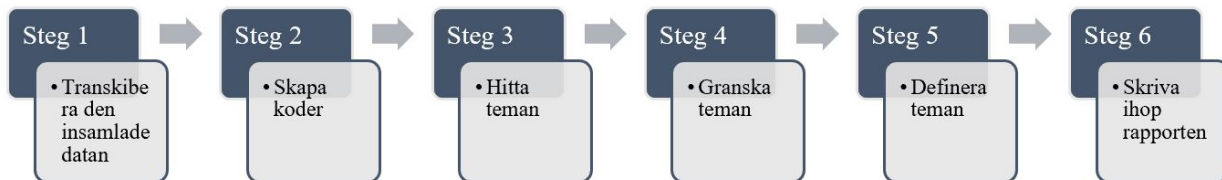
3.5 Analys av resultat

3.5.1 Tematisk analys

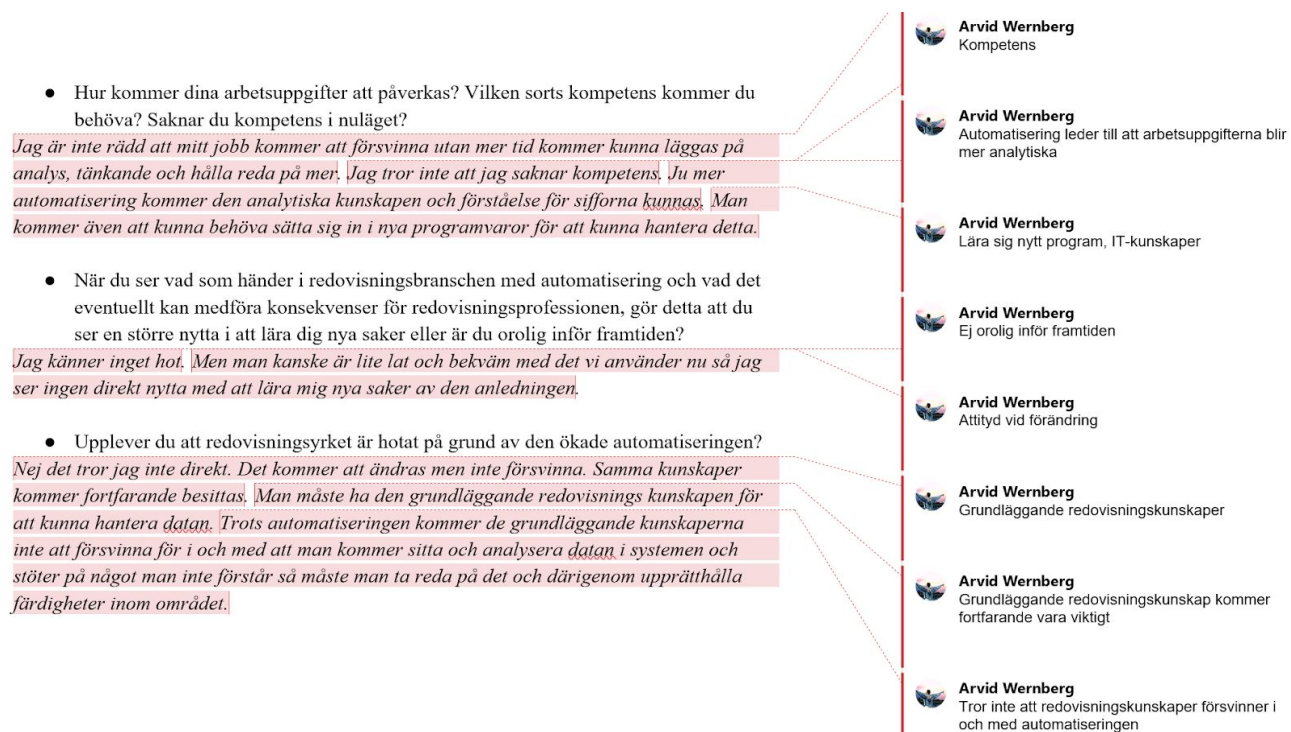
För att analysera resultatet i en kvalitativ studie har författarna strukturerat upp empirin på ett meningsfullt och systematiskt sätt där den vanligaste metoden för detta är att genomföra en tematisk analys (Bryman & Bell, 2017). Enligt Bryman och Bell (2017) finns det inte ett exakt specificerat sätt att genomföra en tematisk analys. Ett tillvägagångssätt som Bryman och Bell (2017) nämner vid analys av resultat är att följa Braun och Clarkes (2006) sex-steps metod vilket även denna uppsats utgått från. De sex olika stegen ska dock inte följas steg för steg utan ska ses som en pågående process där författarna går fram och tillbaka för att konfirmera och revidera tolkningen av materialet (Braun & Clarke, 2006). Braun och Clarke (2006) menar att valet av analysmetod ska utgå från studiens syfte och teori. En tematisk analysmetod valdes då syftet med uppsatsen var att få information från individerna om hur de upplever förändringen mot att digitala redovisningssystem implementeras allt mer i deras arbetsuppgifter. Denna information från respondenterna kunde sammanställas utifrån gemensamma teman kopplade till teorin.

Första steget som genomfördes enligt analysmodellen var transkribering av den insamlade empirin där författarna noggrant läste in sig på datan för att kunna se olika mönster (Braun & Clarke, 2006). Det andra steget som genomfördes var att författarna skapade olika koder av datan. Koderna ska vara uppbyggda på faktorer som är relevanta och intressanta för författarna. Kodningen handlar om att författarna ska försöka tolka datan och förklara vad respondenten menade, figur 4 visar ett exempel på hur kodningen såg ut i denna studie (Braun & Clarke, 2006). Den inledande kodningen genomfördes av varje författare var för sig för att sedan jämföra varandras koder och hitta gemensamma nämnare. I Braun och Clarkes (2006) tredje steg letade författarna efter olika teman i koderna som sedan försökte kombineras och delas upp i diverse teman. I det fjärde steget granskade författarna de framtagna temana och undersökte ifall dessa stöddes av respondenternas svar (Braun & Clarke, 2006). I det femte steget gav författarna de olika temana sina namn, det vill säga temana definierades (bilaga 3). I detta steget undersöktes ifall temana överlappande varandra och isåfall på vilket sätt. Det sista steget var att författarna skrev ihop uppsatsen samt att de olika temana var väl förklarade och förankrade i den insamlade

empirin och teorin (Braun & Clarke, 2006). En sammanfattning av den tematiska analysen illustreras av figur 3 nedan.

Figur 3. Tematisk analys (Baserat på Braun & Clarke, 2006)

Figur 4. Exempel på kodning

3.5.2 Koppling mellan teman och teori

Utifrån den insamlade empirin har författarna av denna uppsats tematiserat respondenternas svar i sju olika grupper (bilaga 3). Enligt Braun och Clarke (2006) är det viktigt att författarna visar hur de kopplar de framtagna temana till studiens valda teorier och modeller. Kopplat till TAM 2020 användes begreppet *attityd till förändring* för att förklara upplevelsen av en ny teknologi samt hur denna påverkar det faktiska användandet beroende på den upplevda nyttan och upplevda användarvänligheten, och utifrån detta begrepp identifierades tre teman. De tre temana

som var återkommande under intervjuerna var (i) *Positiv attityd, förändringsvilja* (ii) *Positiv attityd, givande arbetsuppgifter* samt (iii) *Faktorer som formar en negativ attityd*.

Vidare var fyra teman kopplade till TAM 2020 i boxen *framtid*. De gemensamma temana som intervjupersonerna tyckte påverkade framtiden av automatisering var (i) *redovisningsekonomens roll i framtiden*, (ii) *lagstiftning*, (iii) *kostnader* förknippade med redovisningssystemen samt (iv) *kunskaper* som kommer efterfrågas i framtiden. Dessa fyra teman kopplat till framtiden var centrala för hur införandet av digitala redovisningssystem kan påverka individernas upplevelse av ny teknologi. Exempel på vilken litteratur som kopplas till de olika delarna i det teoretiska ramverket presenteras i avsnitt 2.6.

3.6 Trovärdighet och Äkthet

Bedömning av en studies kvalitet utgår vanligtvis från reliabilitet och validitet (Bryman & Bell, 2017). Reliabilitet innebär att resultatet skulle vara detsamma om en ytterligare studie skulle genomföras. Validitet innebär att studiens resultat är relevant samt att studien mäter det som den avsett att göra (Bryman & Bell, 2017). Bryman och Bell (2017) menar att det är skillnad i syftet mellan kvalitativ och kvantitativ forskning, detta innebär att reliabilitet och validitet inte är passande mått för att mäta kvaliteten i en kvalitativ studie. De föreslår att en kvalitativ studie istället bedöms utifrån trovärdighet och äkthet (Bryman & Bell, 2017). Trovärdighet är i sin tur uppdelat i fyra undergrupper, tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet samt konfirmering (Bryman & Bell, 2017). Diskussion kring studiens kvalitet utgår därför från trovärdighet och äkthet istället för reliabilitet och validitet.

Begreppet *tillförlitlighet* innebär hur realistiskt och logiskt resultatet av studien kan tolkas av andra forskare och externa parter. Resultatet ska vara beskrivet på ett så detaljerat sätt som möjligt och läsaren av studien ska kunna dra egna slutsatser utifrån resultatet (Bryman & Bell, 2017). För att uppnå så hög trovärdighet som möjligt har författarna i denna studie använt flera källor när det teoretiska ramverket beskrivits. I denna studie genomfördes intervjuer för att samla in datan, trots en begränsad tidsram anser författarna av denna uppsats att den insamlade datan var tillräcklig för att generera ett trovärdigt resultat. Detta på grund av att intervjuerna genomfördes med flera olika personer på flera olika arbetsplatser samt att en responsvalidering

har genomförts där respondenten har fått tillfälle att kommentera på den insamlade datan för att säkerställa att författarna uppfattat respondenten korrekt.

En svaghet med kvalitativa studier enligt Bryman och Bell (2017) är *överförbarheten*. Studien som genomfördes fokuserade på att få en djupare förståelse för en viss specifik händelse. Bryman och Bell (2017) menar att detta kan leda till att studiens resultat endast är giltig vid den studerade situationen och inte ger en generaliserbar bild som kan överföras på andra situationer. Författarna av denna studie har varit medvetna om detta och har baserat urvalet på av respondenter för att få en så heltäckande bild som möjligt för att kunna dra generella slutsatser som kan appliceras på andra situationer.

För att en studie ska anses ha hög *pålitlighet* behöver författarna av en undersökning beskriva forskningens alla delprocesser (Bryman & Bell, 2017). Studiens delprocesser ska vara så pass väl beskrivna att andra forskare kan utföra studien på samma sätt och få samma resultat. Problemformuleringen bör vara väl beskriven, det bör även beskrivas hur dataanalysen har gått till samt en beskrivning av urvalet. En person som granskar dessa processer kan även höja pålitligheten av studien (Bryman & Bell, 2017). Författarna av denna studie har beskrivit de olika delprocesserna väl samt så har författarna haft möte med handledaren med jämna mellanrum under studiens gång där handledaren granskat uppsatsen och gett och kritik om vad som behövdes förbättras.

Enligt Bryman och Bell (2017) handlar *konfirmering* om objektivitet. Författarnas egna värderingar ska inte ha påverkat studiens resultat, med andra ord är studiens resultat baserat på den insamlade datan och val som har gjorts ska vara väl beskrivet (Bryman & Bell, 2017). I denna studie har val som gjorts beskrivits väl av författarna. Alla tre författare har även närvarat när intervjuerna har genomförts samt alla intervjuer har spelats in. Detta innebär att studien inte har färgats av en enskild författares åsikt samt att författarna har kunnat lyssna på intervjuerna flera gånger i efterhand för att försäkra sig om att respondenterna uppfattats på ett korrekt sätt.

Det sista kriteriet som Bryman och Bell (2017) nämner är *äkthet*. Detta kriterium handlar om att forskarna återger en rättvis bild av respondenternas svar. Att forskarna återger en rättvis bild handlar om att respondenternas svar och uppfattningar är återgett på ett korrekt sätt (Bryman & Bell, 2017). Författarna av denna studie har genom hela uppsatsen gång försökt vara så

transparenta som möjligt. I den tematiska analysen har författarna även inkluderat vilka koder som kan kopplas till vilket tema för att illustrera för läsaren och hjälpa denne förstå hur författarna har resonerat.

4. Empiri

I empirikapitlet redovisas resultatet från intervjuerna. Avsnittet inleds med en presentation av de utvalda respondenterna. Sedan presenteras respondenternas svar som är uppdelade enligt de olika intervjuteman från intervjuguiden. Löpande genom avsnittet kommer citat vävas in för att ge en adekvat bild av vad respondenterna svarat.

Författarna av denna studie har intervjuat åtta individer, där fyra personer är anställda på en ekonomiavdelning på ett medelstort företag och fyra personer är redovisningskonsulter som hanterar ekonomin åt små företag. Med bakgrund i litteraturgenomgången och de personliga och bakgrundsmässiga aspekterna som den tar upp och hur detta påverkar den teknologiska adaptationen så anpassade författarna valet av respondenter efter det. Då Romney och Steinbart (2017) redogör för att unga människor oftast är mer positiva till teknologisk förändring så valde författarna respondenter så att både gruppen av redovisningskonsulter och redovisningsekonomer hade minst en yngre och en äldre i urvalet.

Respondent	Ålder	Erfarenhet inom ekonomi	Konsult/ ekonomiavdelning
Respondent 1	65 år	35 år	Redovisningskonsult
Respondent 2	62 år	35 år	Redovisningskonsult
Respondent 3	50 år	25 år	Ekonomiavdelning
Respondent 4	56 år	30 år	Ekonomiavdelning
Respondent 5	25 år	3 år	Redovisningskonsult
Respondent 6	42 år	20 år	Ekonomiavdelning
Respondent 7	28 år	4 år	Ekonomiavdelning
Respondent 8	25 år	2 år	Redovisningskonsult

Figur 5. Lista över deltagande respondenter

4.1 Digitaliseringens påverkan

Alla respondenter förutom respondent 4 anser att tack vare digitaliseringen har olika arbetsmoment kunnat genomföras i viss mån snabbare och smidigare. Respondent 1, 2, 6 och 7 pekar främst på tidsaspekten att de kan genomföra manuella arbetsmoment effektivare än tidigare. Dessa respondenter upplevelse kan sammanfattas av respondent 7 citat nedan:

“Detta skifte ökade produktiviteten oerhört. Det ledde till att arbetet kunde utföras snabbare och effektivare. Det möjliggjorde även att den tiden som blev vunnen genom snabbare och mer effektiv hantering kunde läggas på kontrollering av fakturorna så att det inte blev fel. Förut när arbetet tog längre tid fanns det inte samma tidsutrymme att kontrollera fakturan som gjorde att det ibland kunde leda till att vissa fakturor som skickats på attest saknade löpnummer som man då behövde leta reda på.”

- Respondent 7

Respondent 2, 3, 5, och 8 menar att produktiviteten har ökat genom att respondenterna nu kan ägna sig åt kvalificerade arbetsuppgifter. De anser alltså att de får en högre kvalitet i sitt dagliga arbete och kan ägna sig åt mer analytiska arbetsuppgifter.

Respondent 3 och 6 nämner en ytterligare fördel med digitaliseringen. Lagringen sker digitalt vilket gör att de inte längre måste leta efter papper i pärmar för att få fram underlag, utan de kan hitta det genom några få knapptryck. Fysiska arkiv har bytts ut mot digitala arkiv, därmed behöver respondenterna inte lägga särskilt mycket tid på arkivering. Detta var något som de behövde ägna sig åt tidigare när många underlag endast fanns i pappersform.

En annan positiv aspekt som respondent 3 och 6 påpekar är även att de får en bättre kontroll över ekonomin tack vare att det mesta sker digitalt. Detta har lett till att de lättare kan ta fram relevant information som sedan kan användas vid beslutsfattande. Respondent 3 berättar om fördelarna digitaliseringen medfört:

“När nu allt hanteras digitalt blir allt genast mer lättillgängligt och man kan nästan med ett knapptryck få ut färdiga rapporter [...] man får tillgång till en större mängd information och blir mer “up to date” som gynnar cheferna då de får mer och bättre underlag till sina beslut.”

- Respondent 3

Något som alla respondenter förutom respondent 5 och 8 nämner är att programmen inte särskilt kompatibla mellan varandra, både mellan program och de olika funktionerna i programmet. Enligt dessa respondenter är användarvänligheten inte en avgörande faktor om de kommer börja använda programmet eller inte. Det är snarare nyttan som är i fokus. Tror de att produktiviteten kommer öka genom att börja använda det nya systemet så lär de sig de oavsett hur komplicerat det är. Respondent 1 pekar specifikt på nyttan med förändringen, oavsett om respondenten är för förändringen eller inte så kommer denne att acceptera förändringen om det är tydligt att förändringen är nödvändig.

“När jag ser nyttan så väljer jag att använda systemen oavsett hur svåra de är.”

- Respondent 1

4.2 Attityd till förändring samt förändring av arbetsuppgifter

Respondenterna blev även tillfrågade att beskriva deras attityd till förändring och implementeringen av digitala redovisningssystem. Anledningen till varför respondent 1, 2 och 6 är positiva är dels för att de ser det som en nödvändighet, och om de inte anpassar sig till utvecklingen föreligger en risk att de halkar efter. Respondent 1, 2 och 6 menar att denna positiva attityd grundar sig i ens personlighet och inställning till förändring samt om de kan se att det finns en nytta kopplad till förändringen som förbättrar deras arbetssituation.

Vidare så framhåller respondent 2, 3, 5 och 8 att arbetsuppgifterna delvis har förändrats men att den största förändringen är att de arbetar digitalt istället för på papper vilket upplevs som positivt av respondenterna. Ett vanligt återkommande svar var att de såg en möjlighet att slippa de rutinmässiga arbetsuppgifterna och snarare fokusera på djupare nivå av analys som tillför ett större mervärde till företaget men även ett mervärde till deras egen arbetssituation.

Respondenterna säger att skiftet från repetitiva uppgifter till mer analyserande uppgifter har lett till att de upplever en större tillfredsställelse i sitt arbete som skapade en positiv attityd mot denna förändring. Respondenterna säger att de var trötta på de rutinmässiga arbetsuppgifterna och saknade de analyserande och strategiska aspekterna i uppgifterna. Respondent 5 berättar att attityden var generellt väldigt positiv bland de övriga anställda när de repetitiva arbetsuppgifterna togs bort.

“[...] tack vare detta har vi kunnat få bort den traditionella stansningen av siffror och slippa trycka in siffror manuellt som i sig är väldigt tidskrävande. Nu kan vi istället lägga tid på mer kvalificerade arbetsuppgifter, det blir således mer kvalitet än kvantitet.”

- Respondent 5

På respondents 3, 5 och 8 hemsida framkommer det även tydligt att företagen arbetar med digitalisering och det är en uttalad strategi att företaget ska ligga i framkanten när det kommer till digitala arbetssätt.

Respondent 4 och 7 redogör även för förändringar som gjorts kopplade till deras arbetsuppgifter som de haft en negativ attityd till. Respondent 7 nämnde att hen ställt sig negativ till förändringen i början av förändringsprocessen. Detta menar respondent 7 grundar sig i att de ofta är bekväma i sitt nuvarande arbetssätt. Vidare förklarade respondent 3 och 7 att äldre kollegor till dem har varit bekymrade om hur de nya digitala redovisningssystemen kommer påverka arbetsinnehållet samt om de kommer kunna utföra arbetsuppgifterna lika bra som de gamla systemen, vilket ledde till viss skepsis mot förändringen.

Respondent 4 nämner att hen har varit med om tidigare förändringsarbete där resultatet av denna förändring har varit negativt. Enligt respondenten har det lett till att hens attityd mot förändring även har påverkats och hen kan ofta ha en negativ attityd mot förändring.

“Jag kan vara lite negativ i många fall till förändringar då jag har dålig erfarenhet av implementering av nya system. Senaste gången som vi genomförde en förändring så ledde det till mycket dubbelarbete och gav därför ingen tidsbesparing.”

- Respondent 4

Utifrån detta nämner respondent 4 att hen därför kan ha svårt att se nyttan med ett nytt system och använder sig ofta av kompletterande program för att säkerställa att hens arbete blir korrekt utfört. Respondent 4 menar att det kan vara fel på systemets programvara men även att det kan ligga en mänsklig aspekt bakom felen.

“Det har varit lite problem med implementeringen. Vi har haft mycket fel på inläsningen vilket gjort att vi fått göra om inläsningen[...]Detta har skapat en osäkerhet hos mig vilket har gjort att jag alltid dubbelkollar mot excel och arbetar med dubbel bokföring.”

- Respondent 4

4.3 Framtiden

4.3.1 Framtida automatiserade processer

Respondenterna blev även tillfrågade att beskriva vilka processer som är eller kommer att bli automatiserade. Respondent 5 och 8 nämner att de arbetar med semi-automatiserade redovisningsverktyg, exempelvis kan kvitton fotograferas och siffrorna läses in automatiskt. Samtliga respondenter nämner dock att de inte använder något redovisningssystem som är helt automatiskt. Respondent 2, 3 och 7 diskuterar att det finns tillgängliga automatiseringslösningar på marknaden för olika redovisningsprocesser, men att det snarare är en kostnadsfråga för de tillfrågade företagen för huruvida de ska kunna implementera dessa system i framtiden eller inte.

“[...] företagen inte är villiga att investera i dyra automatiserade system när företagen är små eller medelstora, detta då företagen inte kommer upp i den volym av exempelvis leverantörsfakturor för att det ska vara ekonomiskt försvarbart att köpa in systemet.”

- Respondent 2

Samtliga redovisningskonsulter säger även att de är i en beroendeställning gentemot sina kunder där det är kunderna som avgör vilka system och funktioner som i slutändan kommer att användas. Respondent 1 redogör exempelvis för att hen måste ha en positiv attityd till förändringar eftersom det i slutändan handlar om dennes lön. Vidare tror samtliga tillfrågade redovisningskonsulter att i takt med att arbetsuppgifterna blir allt mer komplicerade kommer fler

bolag outsourca sin ekonomifunktion till redovisningskonsulter eftersom redovisningskonsulternas spetskompetens kommer behövas.

“Ju komplexare arbetsuppgifterna blir, desto mer spetskompetens kommer att behövas, därför tror jag att mer ansvar kommer att läggas på redovisningskonsulterna som besitter denna spetskunskap.”

- Respondent 1

En vidare anledning till att varför det kommer bli svårt att integrera automatiserade system i arbetsuppgifterna menar alla respondenter beror på byråkratin. Respondenterna menar på att byråkratin hämmar automatiseringen av redovisningsarbetet då lagstiftningen generellt sett inte följer den digitala utvecklingen vilket leder till att det blir en bromsande effekt. Respondent 8 pekar specifikt på lagstiftning inom kvittohanteringen som en utmaning.

“Om man lämnar ett papperskvitto tre-fyra år så ser man inte på kvittot vad du har köpt. Om man dessutom ska spara det i 7 år enligt Bokföringslagen och endast har en fysisk kopia så kommer du inte se vad som står på den. Lagen hänger inte riktigt med kring hur verkligheten ser ut där. Om det finns digitalt varför ska du hålla på att arkivera då det redan finns i systemet mot att du ska hålla på att spara dina fysiska kvitton i en låda?”

- Respondent 8

Respondent 1 håller med om att lagstiftningen har en bromsande effekt men ger ett annat exempel som rör personuppgifter. När GDPR infördes innebar det för respondenten att hen behövde skicka lönebesked i ett speciellt filformat och inte via mejl. Respondent 1 förklarade att detta försvårade arbetet, för om kunden inte godkänner det nya filformatet innebär detta att respondenten måste skicka lönebesked via posten. Detta beskrev respondent 1 som ett hopp bakåt i tiden som dessutom sänker effektiviteten i arbetet.

Fortsättningsvis blev respondenterna tillfrågade om hur de förhåller sig till den tilltagande automatiseringen. Samtliga respondenter argumenterar för att allting inte kommer att bli

automatiserat då det alltid kommer behövas en mänsklig aspekt i redovisningsekonomens dagliga arbete. Den mänskliga faktorn kommer alltid behövas i någon utsträckning och respondent 3 betonar betydelsen av att ha en redovisningsekonom för att utföra komplicerade uppgifter. Ett argument till att det alltid kommer behövas en mänsklig faktor i arbetet var:

”Mitt arbete var förut lite löner och lite fakturering. Idag så är det så mycket mer komplicerade arbetsuppgifter med koncerner, elimineringar, börsnoteringar och olika regelverk och här tror jag aldrig att automatiseringen kommer att kunna ta över utan här kommer det alltid behövas en människa bakom spakarna.”

- Respondent 3

4.3.2 Förändringar i redovisningsekonomens yrkesroll och framtida kompetens

Respondenterna blev även ombudda att ta ställning till om huruvida automatiseringen kommer utgöra ett hot för yrkesrollen i framtiden. Svaren från respondenterna var enhälliga då samtliga argumenterar för att yrket inte är hotat. Respondent 1 tror inte att yrkesrollen är hotad i framtiden och argumenterar att:

“[...] så med tanke på hur mycket som hänt under de senaste 35 åren tror jag inte att det kommer förändras så mycket mer som skulle kunna hota yrkesrollen. Det kommer snarare vara att man utför andra slags uppgifter.”

- Respondent 1

När uppgifter automatiseras menar samtliga respondenter på att mer tid kommer kunna läggas på analytiska uppgifter och uppgifter kopplade till beslutsfattande. Samtliga respondenter förutom respondent 4 har, i och med digitaliseringen, sett att en del av deras arbetsuppgifter har effektiviserats vilket lett till att de kan lägga tid på annat, och i och med automatiseringen ser respondenterna ännu mer att utvecklingen kommer gå i denna riktning i framtiden.

” [...] men jag är absolut inte rädd eller känner ett hot att mina arbetsuppgifter kommer att försvinna, snarare tvärtom så tror jag att de kommer bli fler, arbetsuppgifter kommer förändras men inte försvinna. I och med automatiseringen kommer jag och mina kollegor kunna lägga mer tid på analys och kontroll av den insamlade datan.”

- Respondent 7

Respondenterna blev tillfrågade om vilken sorts kompetens som kommer behövas i samband med automatiseringen. Alla respondenter betonar vikten av att besitta grundläggande redovisningskunskaper, trots den tilltagande automatiseringen inom yrket. De menar att när fokus skiftas till att utföra mer analyserande och strategiska uppgifter så måste redovisningsekonomen förstå de fundamentala aspekterna i arbetet.

” [...] de uppgifter som kommer ske automatiskt är det viktigt att personen som ska exempelvis kontrollera att det blivit rätt har grundläggande kunskaper om redovisning[...] och om man då inte har grundläggande kunskaper och vet exempelvis inte att moms är avdragsgill på leasing av fordon kommer det bara bli fel i slutändan ändå och arbetet blir ineffektivt.”

- Respondent 3

Vidare menar samtliga respondenter på att djupgående teknologiska kunskaper inte kommer vara direkt nödvändigt för att hantera den ökade automatiseringen utan endast grundläggande kunskaper om systemen kommer vara av värde. Samtliga redogör för att de besitter den kunskapen som kommer krävas av dem i framtiden. Respondent 1, 5, 6, 7 och 8 nämner att i takt med att automatiseringen integreras allt mer i redovisningsyrket kommer redovisningsekonomer arbeta i symbios med IT-kunnig personal eller IT-support som kan hjälpa med eventuellt uppkomna problem med mjukvaran. Respondent 2 och 3 är oroliga för att grundläggande redovisningskunskaper kommer gå förlorad på grund av automatiseringen då allt större tillit kommer läggas på mjukvaran. När tillit läggs på mjukvaran menar respondenterna på att traditionella redovisningsuppgifter inte kommer utföras lika mycket vilket kommer leda till förlorande av grundläggande kunskap inom ämnet.

“I takt med automatiseringen tror jag exempelvis vi kommer glömma om vi ska boka saker i debet eller kredit.”

- Respondent 3

5. Analys

I detta kapitel analyseras det empiriska materialet. Avsnittet inleds med en redogörelse för tematiseringen som gjorts och som ligger till grund för den fortsatta strukturen i analyskapitlet samt en sammanfattning på respondenternas svar. Vidare följer en analys av respondenternas attityd till förändring och hur detta har påverkat den faktiska användningen. Sedan följer en analys av respondenternas svar utifrån ett framtidsperspektiv. Slutligen görs en jämförelse mellan konsulter och anställda på en ekonomiavdelning då vissa skillnader har iakttagits.

5.1 Tematisk analys

Den tematiska analysen skapades för att kartlägga respondenternas svar för att sedan kunna analysera respondenternas uppfattningar, likheter och skillnader. För att skapa dessa temana följdes processen som beskrivs i avsnitt 3.5.1 En lista med exempel på koderna som formade de olika temana kan hittas i bilaga 3.

De olika temana skapades utifrån respondenternas svar och därför följer här en förklaring till varje tema. Respondent 1, 2 och 6 påpekade att de har format en positiv attityd eftersom de anser att de måste ha en positiv attityd mot förändring annars risker de att halka efter. En annan aspekt som respondent 2, 3, 5 och 8 nämnde som formade den positiva attityden var att arbetet har blivit mer givande och stimulerande i takt med att arbetsuppgifterna har blivit mer analytiska. Den positiva attityden har lett till att de flesta respondenterna anser att de kan utföra sitt arbete mer effektivt och med högre noggrannhet. Respondent 4 och 7 svarade att de hade en negativ attityd till förändring. Förklaringen till detta är att de bland annat kan vara bekväma i sitt nuvarande arbetssätt samt att de har dåliga erfarenhet från tidigare förändring. Detta har inneburit att vissa respondenter inte ser nyttan med att införa ett nytt system. Med bakgrund i detta har tre teman vuxit fram nämligen (i) *Positiv attityd, Förändringsvilja* (ii) *Positiv attityd, Givande Arbetsuppgifter* och (iii) *Faktorer som formar en negativ attityd*.

Vidare har fyra teman vuxit fram angående vad respondenterna tror om framtiden.

Respondenterna nämnde olika faktorer som bromsar utvecklingen. De två främsta faktorerna

som påverkade detta var den rådande lagstiftningen samt de höga kostnaderna för att implementera de nya systemen. De nämnde även att de inte anser att deras arbetsställning är hotad på grund av automatiseringen, detta då de menar att den mänskliga faktorn alltid kommer behövas även om det är automatiserat. Slutligen nämnde respondenterna vikten av att besitta grundläggande redovisningskunskaper. Utifrån ovannämnda resonemang har fyra teman bildats nämligen: (i) *Redovisningsekonomen i framtiden*, (ii) *Lagstiftning*, (iii) *Kostnad* och (iv) *Kunskaper*.

Nedan följer en illustration på vad de olika respondenterna har svarat. Rödmarkerade är redovisningskonsulterna och svartmarkerat är respondenter som arbetar på en ekonomiavdelning.

Respondent	1	2	3	4	5	6	7	8
Tema:								
Positiv attityd, Förändringsvilja								
Måste följa utvecklingen	×	×				×		
Höjer effektivitet	×	×				×	×	
Positiv attityd, Givande Arbetsuppgifter								
Förändrade arbetsuppgifter		×	×		×			×
Högre effektivitet		×	×		×			×
Bättre underlag till beslutsfattande			×			×		
Faktorer som formar Negativ attityd								
Bekvämt i nuvarande arbetssätt							×	
Nämner att ålder påverkar			×				×	
Dåliga erfarenheter				×				
Nämner att program ej är kompatibla	×	×	×	×		×	×	
Redovisningsekonomens framtid								
Ser inte utvecklingen som ett hot	×	×	×	×	×	×	×	×
Mer analytiska arbetsuppgifter	×	×	×	×	×	×	×	×
Lagstiftning								
Lagstiftningen hämmar utvecklingen	×	×	×	×	×	×	×	×
Nämner exempel	×							×
Kostnader								
Höga kostnader för nya system		×	×				×	
Kunskaper								
Besitter redan tillräcklig kunskap	×	×	×	×	×	×	×	×
Jobbar tillsammans med it-avdelning	×				×	×	×	×
Risk att förlora grundläggande kunskaper		×	×					

Figur 6. Illustration av respondenternas svar

5.2 Attityd

5.2.1 Positiv attityd, Förändringsvilja

Respondent 1, 2 och 6 menar att de måste vara förändringsbenägna för att inte deras företag ska halka efter, detta har lett till att de anser att de måste ha en positiv attityd till förändring. Detta stämmer överens med vad Angelöw (2010) skriver då han menar på att *förändringsviljan* spelar roll då en positiv attityd skapas när de anställda förstår vikten av förändringen samt förstår behovet av förändringen. Dessa tre respondenters attityd har alltså skapats utifrån att de inser att digitaliseringen är oundviklig och ser förändringen som en viktig faktor för att kunna fortsätta vara konkurrenskraftiga vilket även stämmer överens med vad Zhang (2018) säger. En anledning till att respondent 1, 2 och 6 ser förändring som oundviklig kan förklaras av att respondenterna är eniga om att vi lever i en föränderlig värld och att adaptation till ny förändring är en förutsättning för företagets framtida överlevnad. Vidare kan en förklaring till detta synsätt grundas i de intervjuade företagens storlek. Då respondenterna representerar små respektive medelstora företag, som av Tillväxtverket (2018) förklarats ha en betydligt lägre teknologisk mognadsgrad än större företag, kan detta vara en naturlig orsak till att individerna generellt måste ha en positiv attityd till förändring för att hänga med i den föränderliga miljön och inte riskera att konkurreras ut.

Vidare menar respondent 1, 2 och 6 att denna attityd i sin tur har påverkat hur de ser på programmet. Den positiva attityden respondenterna har, leder till att de anser att införandet av digitala program har ökat produktiviteten, effektiviteten och noggrannheten i deras arbete. Respondent 7 nämner även att hen anser att produktiviteten har ökat vid införandet av nya system, respondent 7 visade även viss indikation till att ha en negativ attityd till förändring men detta verkar inte ha påverkat hur respondenten ser på systemet. Svaret från respondent 1, 2, 6 och 7 är i linje med Romney och Steinbarts (2017) resonemang att användningen av diverse digitala redovisningssystem har lett till att arbetsuppgifter kan utföras med högre *effektivitet*. Även Aslani et al. (2011) nämner att digitaliseringen innebär en förbättrad *noggrannhet* och *snabbare processer* vilket är i enlighet med vad respondenterna pekar på. Respondenterna säger att de slipper manuella inmatningar och arbetsuppgifterna kan utföras digitalt istället vilket även är några av de fördelar Aslani et al. (2011) redogör för finns med digitaliseringen. I enlighet med

TAM 2020 har en beteendemässig intention formats utifrån respondenternas positiva attityd till förändring och den nytta de upplever av teknologin vilket har lett till ett faktiskt användande. Den upplevda nyttan av programmen som respondenterna upplever är den faktor som har störst påverkan på intentionen och i sin tur det faktiska användandet vilket stämmer med TAM 2020.

5.2.2 Positiv attityd, Givande Arbetsuppgifter

Respondent 2, 3, 5 och 8 förklarar att deras arbetsuppgifter tack vare digitaliseringen har blivit mer analyserande, givande och mer intressanta vilket har format deras positiva attityd. Angelöw (2010) menar att en individ har en positiv attityd till förändring om dennes *arbetsinnehåll* förändras så att individen upplever att arbetsuppgifterna blir mer givande och stimulerande, vilket stämmer överens med dessa fyra respondenternas svar. Oregs (2018) resonemang att individer ofta är mer positiva till förändringen om förändringen påverkar en *rutinmässig arbetsuppgift* är något som stämmer överens med förändringarna som respondenterna nämner. På respondents 3, 5 och 8 hemsida framkommer det att företagen ska ligga i framkant när det gäller digitalisering. Detta kan ha påverkat dessa individers attityd till digitaliseringen då företaget har positionerat sig som pionjärer inom digitaliseringen och därmed är det individer som är intresserade av detta som arbetar på just de företagen.

Fördelarna med digitaliseringen som respondent 2, 3, 5 och 8 nämner är att de slipper utföra de tråkiga och repetitiva redovisningsuppgifterna som de behövde ägna mycket tid åt tidigare. Respondent 2, 3, 5 och 8 nämner specifikt att de nu kan ägna sig åt mer kvalificerade arbetsuppgifter och därmed får en högre effektivitet. Aslani et al. (2011) menar att digitaliseringen innebär att individen slipper utföra repetitiva arbetsmoment och kan därmed fokusera på mer kvalificerade arbetsuppgifter som ökar produktiviteten vilket är det som respondenterna redogjort för. Respondent 3 och 6 nämner även specifikt att företaget i princip har slutat med manuell arkivering vilket enligt respondenten har höjt produktiviteten i hans arbetsroll. En ytterligare faktor som höjer effektivitet enligt respondent 3 och 6 berättar är att de nu har bättre kontroll på ekonomin i form av att mer information kan processas, vilket har lett till att information är mer lättillgängligt och de får mer och bättre underlag till sina beslut. Detta resonemang är förenligt med vad Aslani et al. (2011) nämner om *funktionalitet*, att införandet av digitala system leder till att mer information kan processas. Vilket i sin tur leder till att

chefer kan fatta bättre välinformerade beslut (Aslani et al. 2011). De positiva attityderna kopplade till de förändrade arbetsuppgifterna har påverkat hur respondenterna ser nyttan med att börja använda ett nytt system. I enlighet med TAM 2020 har attityden påverkat uppfattningen av den upplevda nyttan och intentionen av att använda den som i sin tur lett till att de använt systemet.

5.2.3 Faktorer som formar en negativ attityd

Respondent 4 och 7 har visat på en viss negativ attityd till förändring mot digitala redovisningssystem men de har olika uppfattningar om vad som har skapat den negativa attityden. En faktor som Angelöw (2010) pekar på skulle kunna skapa en negativ attityd till förändring är om den är *påtvingad* där författaren menar att människor föredrar en förändring som inte är påtvingad. Empiriinsamlingen har visat att det inte har varit en avgörande faktor till att en negativ attityd skapas, respondenterna har genomgående sagt att förändring är direkt nödvändigt för att hänga med i konkurrensen vilket gör att de ser syftet med förändringen. Den negativitet som uppstått grundades snarare i förändringens påverkan på *arbetsinnehåll* vilket även nämns av Angelöw (2010) och Oreg (2018) som faktorer som påverkar attityden.

Respondent 7 menar på att denne kan känna en viss negativitet på grund av respondenten är bekväm i sitt nuvarande arbetssätt. Det resonemanget ligger i linje med resonemanget som Angelöw (2010) har kring *trygghet*, då en förändring kan innebära att den anställde måste lära sig nya arbetsuppgifter. Vidare så tar Oreg (2018) upp ytterligare en anledning om förändringen härrör en *icke-rutinbaserad* arbetsuppgift då en sådan förändring bygger på att den anställde är motiverad att ändra arbetssätt, i det här fallet kan den motivationen brista. Dock anser respondent 7 ändå att införandet av digitala redovisningssystem har höjt produktiviteten och underlättat arbetet. Respondenten ser alltså nyttan med systemet trots att denne verkar ha en negativ attityd mot förändring till en början. Sett utifrån TAM 2020 betyder detta att även om respondenten initialt känner sig negativ så förstår denne syftet med förändringen och därmed upplever den nyttan med förändringen. Detta har format en beteendemässig intention att använda teknologin hos respondenten vilket i sin tur lett till ett slutligt användande.

Respondent 3 och 7 nämnde även att det kan råda en viss negativitet bland kollegorna som grundar sig i att systemen kan vara svåra att lära sig samt att de inte heller tror att systemen kommer kunna utföra arbetsuppgifterna lika bra. Gemensamt för dessa kollegor är att de är äldre, vilket kan utgöra en del av förklaringen då Romney och Steinbart (2017) skriver att *personligheter och bakgrund* är en faktor till negativ attityd, där äldre kan ställa sig negativa till en förändring. Sett till TAM 2020 har denna negativa attityd haft sin grund i att respondenternas kollegor inte riktigt sett nyttan i förändringen vilket gör att den upplevda nyttan sjunker. Dessutom uttrycker kollegorna att det blir ett problem med användarvänligheten då systemen upplevs krångliga att använda och lära sig. En låg upplevd nytta och låg användarvänlighet i systemen har format en intention att inte använda sig av teknologin vilket har påverkat det faktiska användandet negativt.

Det fanns en annan aspekt av negativitet som togs upp av respondent 4 där denne har haft dåliga erfarenheter av systemimplementationer sedan innan vilket påverkar respondentens attityd. Detta har lett till att respondent 4 inte helt litar på systemet utan använder sig av Excel vid sidan för att göra dubbel bokföring. Detta stämmer delvis överens med Romney & Steinbart (2017) resonemang om riskerna med digitala redovisningssystem. Där de tog upp *problem med systemets programvara* som kan leda till extra kostnader för företaget, i det här fallet har det för respondent 4 inneburit att det tar längre tid då det blir dubbelarbete. Vidare menar respondent 4 att det fanns en mänsklig aspekt som gjorde att det kunde bli fel vilket stämmer överens med *mänskliga misstag* som Romney och Steinbart (2017) tar upp. Dock pratade inte respondent 4 om *riskan för sabotering* som Romney & Steinbart (2017) menar på är en risk med digitala redovisningssystem. Vidare är dessa negativa erfarenheter som respondent 4 beskriver i enlighet med resonemanget som Romney och Steinbart (2017) för angående *tidigare erfarenheter av förändring* där en negativ erfarenhet av en tidigare förändring påverkar hur en individ kan se på kommande förändringar. I relation till TAM 2020 visar det att attityden som respondent 4 har fått från tidigare erfarenheter av förändring påverkar hur hen upplever det nya systemet. Respondenten upplever varken att nyttan eller användbarheten påverkas i en positiv riktning vilket gör i det här fallet ett system delvis avvisas till mån för Excel.

Alla respondenter förutom respondent 5 och 8 pekar på att flertalet av systemen inte är kompatibla med varandra, både mellan systemen och funktionerna i systemet. Att systemen upplevs som krångliga att använda kan kopplas till TAM 2020 där den upplevda användarvänligheten upplevs som lägre. Dock så påpekar dessa respondenter att de ändå använder systemet då de ser nyttan i det. Detta visar att den upplevda nyttan är en faktor i TAM 2020 som har större betydelse än den upplevda användarvänligheten, då en enbart försämrad användarvänlighet inte har någon direkt påverkan på beteendeintentionen och det faktiska användandet utan att nyttan också måste vara negativt påverkad för att det ska bli en skillnad.

5.3 Framtiden

5.3.1 Redovisningsekonomen i framtiden

En del av litteraturen redogör för att redovisningsyrket är ett av de mest hotade yrkena på grund automatiseringen. Enligt litteraturen kommer förändringen gå fort och redovisningsekonomens arbetsuppgifter kommer försvinna i framtiden (Frey & Osborne, 2017; SFS, 2014; Hoffman, 2017; Fernandez och Aman, 2018). Detta är något som inte delas av respondenterna i denna studie. Respondenterna ser inte utvecklingen av automatiserade redovisningssystem som ett hot, utan är positivt inställda till förändringen och tror snarare att arbetsuppgifterna kommer bli fler i framtiden. Detta är i enlighet med vad Greenman (2017) argumenterar för som säger att redovisningsyrket kommer växa med 11% de kommande 10 åren, trots automatiseringen.

Respondenterna kan se hur automatiseringen kommer leda till ökad produktivitet och effektivitet i arbetet, snarare än att de ser det som ett hot mot deras arbetsställning. Att automatiseringen inte ses som ett hot bland respondenterna kan vara som samtliga argumenterar för, att den mänskliga handpåläggningen alltid kommer behövas. I takt med att arbetsuppgifterna blir allt mer komplexa så kommer den mänskliga aspekten alltid behövas. Samtliga respondenter menar på att i och med automatiseringen kommer nya arbetsuppgifter uppstå kring dessa vilket är förenligt med Kokina och Blanchettes (2019) och Kruskopfs et al. (2020) utgångspunkt. Respondenterna samt Kokina och Blanchette (2019) och Kruskopf et al. (2020) menar på att arbetsuppgifterna kommer bli ännu mer analytiska och strategiska i framtiden än vad de är idag, och betonar vikten av att besitta denna sortens kunskap för att kunna hantera den mängd data som samlas in av datorerna.

5.3.2 Lagstiftning

En anledning till att samtliga respondenter inte upplever automatiseringen av redovisningsyrket som ett hot kan grundas i rådande lagstiftning kring redovisningsyrket. Gulin (2019) och Zhang et al. (2020) nämner att den rådande lagstiftningen kan försvåra för redovisningsekonomerna att implementera automatiserade system. Samtliga respondenter menar på att byråkratin hämmar möjligheten att använda sig av de digitala redovisningssystem som finns. Respondent 8 specificerade detta genom att ge exemplet angående digitala kvitton där lagstiftningen säger att kvitton ska arkiveras fysiskt i sju år, vilket försvårar för respondenten då det hade kunnat lagras digitalt istället. Vidare förklarade respondent 1 att lagstiftningen försvårar utskick av lönebesked. Respondenten förutspår att detta även kommer komplicera den automatiserade utvecklingen. Detta empiriska resultat är i enlighet med Gulin (2019) och Marteng (2016) som redogör för att en utmaning för redovisningsprofessionen idag är att de inte kan ta till sig digitala redovisningssystem i den utsträckning som de hade velat, då lagstiftningen bromsar utvecklingen.

5.3.3 Kostnader

Enligt respondent 2, 3 och 7 finns det automatiserade lösningar på marknaden men används inte av företaget. Respondenterna lyfter kostnadsperspektivet med systemen som en anledning till att implementeringen av automatiserade system inte används på arbetsplatsen. Detta är i enlighet med de kostnadsbarriärer Tillväxtverket (2018) redogör finns inom automatisering, där mindre bolag har en större utmaning när de vill implementera dessa system, med bakgrund i att det är väldigt kostsamt. Som respondent 2 menar så är det inte ekonomiskt försvarbart att köpa in automatiserade system då de små företagen inte kommer upp i den volym av leverantörsfakturer. Enligt Lacity och Willcocks (2016) är automatisering något som ska spara företagen pengar, men något respondent 2, 3 och 7 menar är att implementeringsprocessen och kostnaderna kopplade till det verkar förbises. När kostnaderna att implementera systemet är för höga, blir investeringen inte en prioritet utan manuell hantering blir fortfarande den billigaste lösningen.

5.3.4 Kunskaper

Med bakgrund i att redovisningsyrket befinner sig i ett paradigmskifte där det sker en successiv övergång från digitaliserade arbetsuppgifter till automatiserade sådana belyser FAR och Kairos

Future (2016) vikten av att individen ökar sin teknologiska kompetens. Anledningen till detta enligt Cory (2020), Güney (2014) och Pan och Seow (2016) är för att individen ska kunna hantera de avancerade mjukvarusystemen som möjliggör automatisering som mer och mer integreras i det dagliga arbetet bland redovisningsekonomer. För att kunna dra nytta av fördelarna med automatisering så menar Fernandez och Aman (2018) och Pan och Sewo (2016) att kunskapen om dessa system är av grundläggande betydelse. I denna studie bemöts dessa påståenden av samtliga respondenter som menar att de redan besitter den kunskap som framtiden kräver att de måste ha. Respondenterna är eniga om att en grundläggande teknologisk kunskap är en förutsättning, men inte i den omfattning Cory (2020), Güney (2014) och Pan och Seow (2016) menar på måste innehas av individerna. En anledning till detta är som respondent 1, 5, 6, 7 och 8 redogör för att IT-experter och IT-avdelningar dagligen arbetar nära redovisningsekonomerna som hjälper till med de systemen de använder idag. Den saknade och efterfrågade tekniska kompetensen hos redovisningsekonomer som litteraturen menar på måste finnas ifrågasätts av respondenterna som en avgörande faktor för att de ska vara konkurrenskraftiga i framtiden. Cory (2020), Güney (2014) och Pan och Seow (2016) verkar se individen som självständiga och inte se till det faktum att redovisningsekonomer arbetar nära andra kollegor där servicefunktionen till de olika mjukvarorna är en central del som många använder sig av enligt respondenterna. Romney och Steinbart (2017) menar istället på att i och med den ökade digitaliseringen möjliggjort att lättare dela kunskap och expertis då det lättare går att samordna företagets kompetenser, något som är förenligt med vad respondenterna redogör för.

En vidare effekt av automatiseringen som Taipaleenmäki och Ikäheimo (2013) menar på finns är de risker som finns att förlora grundläggande redovisningskunskaper i takt med att redovisningsarbetet blir allt mer automatiskt. Detta är något som även redogörs för av respondent 2 och 3 som är oroliga för den här utvecklingen och menar på att kunskaper kan förloras i takt med att mer av arbetet automatiseras. Samtliga respondenter menar på att i och med att arbetsuppgifterna får en mer analytisk och strategisk prägel som en följd av automatiseringen, så är de grundläggande redovisningskunskaperna av betydelse för att kunna förstå de grundläggande aspekterna i arbetet.

Kopplat till TAM 2020 påverkar dessa fyra teman inom automatisering av redovisningsyrket framtida attityder hos redovisningsekonomerna. Samtliga respondenter ser hur automatiseringen kommer att öka produktiviteten och effektiviteten i arbetet, och därmed den upplevda nyttan. Med bakgrund i att ingen av respondenterna har ett helt automatiskt redovisningssystem blir det således svårt att analysera hur automatiseringen faktiskt påverkar attityden, upplevd nytta, beteendeintentionen och faktiskt användande. Men utifrån samtliga respondenternas svar om att de kan se hur automatiseringen kommer leda till ökad effektivitet och produktivitet kan författarna av denna uppsats se en tendens att de kommer ställa sig positiva till användandet av denna teknologi när den börjar användas.

5.4 Jämförelse mellan redovisningskonsulter och anställda på ekonomiavdelning

Empiriinsamlingen visar på flertalet likheter mellan hur redovisningskonsulter och anställda på ekonomiavdelning upplever förändringen mot att digitala redovisningssystem integreras allt mer i arbetsuppgifterna. Men det finns olikheter mellan redovisningskonsulter och individer som är anställda på en ekonomiavdelning. Respondent 4 och 7 som uppvisade en negativ attityd till teknologisk förändring är anställda på en ekonomiavdelning, medan de respondenter som har en mer positiv inställning utgörs av övervägande del redovisningskonsulter. En anledning till detta resultat kan vara en följd av den beroendeställning redovisningskonsulterna redogör för att de har mot sina kunder. De menar på att kopplat till digitala redovisningssystem och den beroendeställning de har mot sina kunder, kan de inte tycka till så mycket utan måste anpassa sig efter vad kunden vill. För som respondent 1 berättar så handlar det i slutändan om dennes lön. Analysen som kan göras är trots att respondent 1 är äldre har hen inte samma valmöjlighet som de äldre kollegorna till respondent 3 och 7. Detta går emot Romney och Steinbarts (2017) resonemang om att äldre individer är mer ovilliga att ändra sitt arbetssätt. Detta kan förklaras av att de inte är redovisningskonsulter och inte har samma beroendeställning till kunder som tvingar dem att ställa sig positiva till förändring. Denna beroendeställning kan även förklara att det endast är redovisningskonsulter, respondent 5 och 8, som uttalat att de använder semi-automatiserade redovisningsverktyg i det dagliga arbetet. Dessutom upplever inte dessa två respondenter några problem med kompatibiliteten i systemen. Detta kan förklaras av att det är

kunderna som avgör vilka system och funktioner som i slutändan kommer att användas och redovisningskonsulterna får anpassa sig därefter. Kopplat till attityd och teknologisk adaptation i TAM 2020 kan analysen göras att redovisningskonsulterna således inte har det utrymme att vara negativa mot teknologisk förändring på samma sätt som de anställda på ekonomiavdelningar har utan de måste se nyttan med systemen om kunden gör det. I och med uppgifternas ökade komplexitet menade även samtliga redovisningskonsulter att de tror att fler kommer outsourca sin ekonomifunktion vilket kommer vara gynnsamt för redovisningskonsulterna i framtiden. Detta kan vara en bidragande förklaring till den positiva attityd till teknologisk förändring som redovisningskonsulterna visade på under intervjuerna.

6. Slutsats och diskussion

Nedan presenteras studiens slutsatser. Vidare kommer studiens slutsatser diskuteras där dels studiens begränsningar diskuteras samt det praktiska och teoretiska bidraget. Slutligen presenteras förslag till framtida forskning.

6.1 Slutsats

Redovisningsprofessionen är inne i ett paradigmskifte där digitaliserade arbetsprocesser börjar automatiseras med hjälp av datorer och ny avancerad teknologi. Cooper et al. (2019) och Kokina och Blanchette (2019) säger att tidigare forskning inom området har undersökt hur digitalisering och automatisering påverkar företag och organisationer. Syftet med uppsatsen har således varit att undersöka och skapa förståelse för hur individer som hanterar ekonomin på små till medelstora företag upplever förändringen mot att digitala redovisningssystem implementeras allt mer i deras arbetsuppgifter och hur detta kommer påverka dem i framtiden. Intresset för ämnet kommer från den tilltagande diskussionen om att redovisningsprofessionen är en av de mest hotade yrkesgrupperna av digitaliseringen och automatiseringen där det argumenteras för att arbetstillfällen kommer försvinna i framtiden. Då uppsatsen fokuserat på hur individen påverkas av digitalisering och automatiseringen formulerades följande forskningsfrågeställningar:

- (i) Hur påverkar digitalisering och automatisering redovisningsekonomerna på små till medelstora företag samt hur upplevs denna förändring?*
- (ii) Hur kommer automatiseringen påverka redovisningsekonomer i framtiden?*

Författare av denna uppsats hittade 7 teman som dels kan förklara hur den mänskliga attityden påverkar det faktiska användandet av en ny teknologi samt hur individerna upplever att digitala redovisningssystem implementeras allt mer i deras arbetsprocesser och vad som förväntas av dem i framtiden. Analysen mynnade ut i följande slutsatser:

(i) Hur påverkar digitalisering och automatisering redovisningsekonomerna på små till medelstora företag samt hur upplevs denna förändring?

Övervägande del av respondenterna har en positiv attityd mot digitalisering och automatisering. Attityden grundas i att respondenterna ser *Förändringsviljan* som högst nödvändig för att hänga med i den snabba utvecklingen. Digitaliseringen har lett till *Givande arbetsuppgifter* då de nu är av mer analyserande, intressant och givande karaktär. Detta har påverkat effektiviteten och produktiviteten i det dagliga arbetet. Två av respondenterna har en *negativ attityd* mot förändringen som grundas i bekvämlighet och tidigare erfarenheter som påverkat dem negativt. Upplevelsen av förändringen har påverkat respondenterna i den bemärkelsen att de som sett nyttan med systemen har använt dem, medan det inte lett till användning hos de som inte sett nyttan. Studien har dock visat att små till medelstora företag inte använder automatiska redovisningssystem i dagsläget och således har det inte hunnit påverka redovisningsekonomerna. Slutligen har det kunnat konstateras att redovisningskonsulterna upplever förändringen som positiv vilket grundas i att de har ett kundfokus och en beroendeställning gentemot kund.

(ii) Hur kommer automatiseringen påverka redovisningsekonomen i framtiden?

Svaret från alla respondenter är att de inte upplever förändringen som ett hot mot deras yrkesroll. *Redovisningsekonomen i framtiden* kommer utföra ännu mer analytiska och strategiska arbetsuppgifter vilket kommer påverka dem positivt. Respondenterna tror inte automatiseringen kommer ta över yrkesrollen då *lagstiftningen* bromsar möjligheterna för detta. De höga *kostnaderna* förknippade med automatiseringssystemen hindrar små till medelstora företag att använda sig av dem. Respondenterna tror inte att de kommer behöva utveckla djupgående *IT-kunskaper* då IT-avdelningar kommer fungera som en stödjande funktion. *Kunskaper* inom redovisning kommer vara fortsatt viktigt för att kunna utföra arbetsuppgifterna i framtiden. Konsultrespondenterna tror att i och med automatiseringen kommer det bli vanligare att outsourca ekonomifunktionen till redovisningskonsulter i framtiden vilket gör att de ser positivt på framtiden.

6.2 Diskussion

6.2.1 Studiens Begränsningar

Genom uppsatsens gång har författarna behövt ta ett antal olika beslut som kan ha påverkat hur studien artat sig och vilka slutsatser som dragits. Även om författarna har, i den mån det går, tagit beslut som ska ge uppsatsen en så hög trovärdighet och äkthet som möjligt så finns det faktorer som kan diskuteras i efterhand.

Då en del av studien undersöker hur individen ser på framtidsperspektivet och automatisering kan det uppstå en viss svårighet då samtliga respondenterna uttryckte att de inte har någon automatiserad process i dagsläget. Därför kan våra slutsatser kring hur individen ser på framtiden ses som något spekulativa då individernas svar bygger på deras egna prediktioner. Det finns två exempel när respondenternas svar och litteraturen inte stämmer överens när det gäller framtiden. Cory (2020), Güney (2014) och Pan och Seow (2016) menar att det är viktigt att betinga djupare IT-kunskaper för att klara av förändringen. Respondenterna i denna studie tror snarare att endast grundläggande IT-kunskap krävs. Vad denna skillnad beror på kan exempelvis vara att den tidigare forskningen som säger att IT-kunskaper bland redovisningsekonomer är absolut nödvändiga är gjord i andra länder där den digitala mognaden kan skifta vilket ger en geografisk aspekt. Det kan skilja sig länder emellan men även inom länderna där organisationer och individer kan ha kommit olika långt i den digitala mognaden.

En ytterligare anledning till att vårt resultat skiljer sig från Cory (2020), Güney (2014) och Pan och Seow (2016) kan vara att fler av respondenterna är äldre. Dessa individer kommer troligen inte vara aktiva på arbetsmarknaden när dessa förändringar implementeras och är därför inte oroliga. Om urvalet i huvudsak hade bestått av yngre personer och kanske till och med nyexaminerade hade osäkerheten möjligen varit större då de är nya på arbetsmarknaden och saknar erfarenhet. Å andra sidan kunde resultaten blivit tvärtom då unga personer enligt Romney och Steinbart (2017) oftast är mer positiva till ny teknologi än äldre. Då studien använde ett målstyrt urval kan studien tappa i överförbarhet då slutsatserna kan skilja sig beroende på vilken grupp av individer som undersökts.

En annan faktor som kan ha påverkat resultaten är hur respondenterna svarat på frågorna baserat på deras personliga uppfattningar och slutsatserna som dragits från det. Exempelvis menade respondenterna att de inte kände sig hotade av den framtida automatiseringen utan såg möjligheterna med den. Om detta sätts i relation till vad litteraturen säger om att redovisningsyrket är ett av de mest hotade yrkena kan det vara värt att fundera över varför det skiljer sig. En möjlig förklaring kan vara att respondenterna själva inte rakt ut vill säga att deras yrke är hotat då det kan vara svårt att vara självkritisk och framställa sig själv och sina kollegor i dålig dager. Ett snarlikt exempel är huruvida respondenterna är positiva eller negativa till förändring. Alla respondenter utom två uttryckte en positiv attityd till förändring, där de som var negativa ändå uttryckte sig ganska försiktigt. Vidare hänvisade några av respondenterna till några av sina äldre kollegor som reagerat negativt. Utifrån vad till exempel Angelöw (2010) och Romney och Steinbart (2017) skriver verkar det vara ganska vanligt med en negativ attityd till förändring vilket gör att det kan vara värt att fundera över varför så många av respondenterna var positiva. En förklaring kan vara att de faktiskt är positiva till förändring. Emellertid kan det också vara så att respondenterna inte vill uttrycka en negativ attityd, då det kan anses, likt resonemanget kring yrkets framtid, vara svårt att vara självkritisk men även en vilja att inte framstås som motsträvig, vilket inte ligger i tiden. Av den anledningen är det värt att påpeka att respondenterna kan anpassa sitt svar så att den ger det svar som denne tror att intervjuaren vill ha. Detta är därför något som måste tas i beaktande när uppsatsen trovärdighet och äkthet diskuteras.

En vidare begränsning med studien var att det insamlade materialet, till största del, bestod av intervjuer. Författarna ämnade att komplettera intervjuerna med information från respektive respondents hemsida för att uppnå en metodisk mångsidighet. Denna sortens material har använts i mindre uträkning i studien för att bibehålla konfidentialitets och anonymitetskravet. Författarna är medvetna om att denna mångsidighet i materialet hade kunnat ge studien en djupare förståelse för respondenterna och deras svar.

Slutligen finns det begränsningar med appliceringen av TAM 2020. Författarna till uppsatsen skriver i avsnitt 2.6 att målet med TAM 2020 var delvis att mäta hur boxen *framtid* med

automatisering påverkar upplevd användarvänlighet och upplevd nytta samt i sin tur hur beteendointentionen och det slutliga faktiska användandet påverkas. Dock så svarade alla respondenter att de inte har något helt automatiserat redovisningssystem ännu, vilket gjort att vi inte kunnat, med hjälp av TAM 2020, göra en fullständig analys och dra några slutsatser om hur automatiseringen påverkar dem. Studien valde att addera boxen *framtid* till TAM 2020 för att författarna trodde att framtiden har en påverkan på hur införandet av digitala redovisningssystem upplevs av individerna. Studien visar att det finns en positiv attityd mot automatisering och respondenterna tror att det kommer ha en positiv inverkan på deras arbete i framtiden. Men då automatiska redovisningssystem ännu inte är implementerade, blir det således svårt slå fast hur bra boxen *framtid* fungerar i TAM 2020. Ett sätt att komma runt det här hade varit att ha ett mer induktivt angreppssätt då författarna skulle anpassat teorin efter den insamlade empirin, vilket är i enlighet med vad Bryman och Bell (2017) förespråkar gällande induktivt angreppssätt. Detta hade gett en större flexibilitet och möjlighet att utforma en analysmodell som fungerar på all empiri.

6.2.2 Studiens teoretiska och praktiska bidrag

Denna studie har bidragit till både teoretiska som såväl praktiska bidrag. Studier om digitaliseringens och automatiseringens påverkan på företag och organisationer i sin helhet är något det enligt Cooper et al. (2019) och Kokina och Blanchette (2019) finns mycket forskning om, men forskning från individens perspektiv är något som inte undersökts i samma utsträckning kring, vilket denna studie har bidragit med. Utifrån slutsatserna som dragits så bidrar studien till att delvis täcka forskningsgapet som Kokina och Blanchette (2019) och Gulin et al. (2019) lämnar. Forskningsgapet som studien täcker är hur digitaliseringen påverkar redovisningsekonomerna och hur automatisering kommer påverka dem i framtiden. Vidare har studien visat vilka attityder som finns mot digitalisering och automatisering och hur detta påverkar det faktiska användandet av en teknologi. Det forskningsgap som inte täckts är hur automatiseringen påverkar dem då inga av respondenterna har ett fullt automatiserat redovisningssystem ännu vilket har gjort att en fullständig analys ej har kunnat göras.

För att kunna fylla forskningsgapet togs en analysmodell fram, TAM 2020. Denna modell kopplar ihop TAM av Davis (1989) med *attityd till förändring* då det i enlighet med Hunton

(2002) hjälper oss att förstå hur en människas attityd påverkar upplevelsen av en teknologi och det faktiska användandet. Enligt vad som beskrevs i avsnitt 1.4 behövs detta perspektiv för att förstå hela spektrat. För att vidare undersöka individernas attityd till förändring har författarna till uppsatsen använt sig av bland annat Angelöw (2010) och Romney och Steinbart (2017). Ett exempel som visar att TAM 2020 lyckas förklara hur attityd till förändring, som extern faktor, påverkar det faktiska användandet i slutändan kan hämtas från empirin. Sett till respondenternas svar kan författarna till studien se en övervägande positiv attityd till förändring som bland annat grundar sig i att respondenterna tycker arbetet blir mer givande vilket stöds av Angelöw (2010) i resonemanget om *förändrat arbetsinnehåll*. Detta leder till ett ökat faktiskt användande i slutändan då respondentens upplevda nytta av den nya teknologi höjs. Det här är ett exempel som visar på hur en positiv attityd kan leda till ett i slutändan faktiskt användande och belyser att TAM 2020 lyckas förklara hur *attityd till förändring* hänger ihop med TAM precis som Hunton (2002) efterfrågade. Ett vidare exempel på hur TAM 2020 förklarar kopplingen mellan *attityd till förändring* och TAM är hur en av respondenterna svarade att denne kände en negativt attityd som är baserat på *tidigare erfarenheter av förändringar* och *problem med programvaran* där tidigare systemimplementationer inte gått som tänkt. Detta är i enlighet med Romney och Steinbart (2017) som menar att dessa två faktorer kan ha en negativ påverkan för hur en individ upplever ett system. I det här fallet ledde det till att respondenten inte såg nyttan med det nya systemet och den upplevda användarvänligheten var bristfällig, vilket resulterade i intention att inte använda teknologin och det faktiska användandet gick ner där respondenten delvis avvisade det nya systemet och använde sig av Excel istället. Detta är ett exempel på hur TAM 2020 visar att en negativ attityd kan leda till att det faktiska användandet av en ny teknologi delvis avvisas vilket grundas i att både den upplevda nyttan och den upplevda användarvänligheten påverkades negativt. Detta styrker således det teoretiska bidraget att TAM 2020 fyller det syftet som Hunton (2002) efterfrågar angående att ge det bredare spektrat som innebär att koppla ihop attityd till förändring med TAM (Davis, 1989).

Uppsatsen har även gjort praktiska bidrag. Studien har visat på att lagstiftning kopplat till digitala redovisningsprocesser är något som inte hänger med vilket blir en utmaning för redovisningsekonomerna att hantera. Detta belyser vikten av en mer adaptiv lagstiftning då praktiska utövare av redovisning visar på att detta är en brist idag. Vidare så visar slutsatserna, i

enlighet med Tillväxtverket (2018), att det är svårare för små till medelstora företag att använda automatiserade redovisningssystem i praktiken med bakgrund i de höga kostnadsbarriärer som föreligger. Sådana upptäckter är av praktiskt intresse för utformare av automatiserade redovisningssystem då de små till medelstora bolagen utgör en stor del av näringslivet. Ett vidare praktiskt bidrag som studien bidragit med är hur redovisningsekonomens roll kommer att påverkas i framtiden samt vilka kompetenser en redovisningsekonom kommer att behöva. Studien har visat att både grundläggande redovisningskunskap och grundläggande IT-kunskap kommer att behövas i framtiden, vilket är av värde då det ger en fingervisning om vad en redovisningsekonom kommer att behöva för kompetenser för att klara sig på arbetsmarknaden i framtiden.

6.3 Förslag till framtida forskning

Denna studie fokuserade på hur redovisningsekonomer på små till medelstora företag påverkas av digitalisering och automatisering och hur det kommer påverka dem i framtiden. Då det visade sig att graden av automatisering fortsatt var relativt låg hos små till medelstora företag, har författarna av denna uppsats inte kunnat analysera individernas upplevelser av automatiseringen utifrån TAM 2020 på ett fullständigt sätt. Författarna av denna uppsats har därmed inte kunnat undersöka respondenternas syn på upplevd nytta eller upplevd användarvänlighet angående automatiseringslösningar. Vidare har flera av respondenterna uttryckt en oro att automatiseringen kan leda till förlorade redovisningskunskaper, detta går det inte heller att dra några slutsatser av då det inte har skett någon grad av automatisering ännu. Fortsättningsvis skiljer sig respondenternas attityd mot automatisering och Fernandez och Amans (2018) argumentation om att individer har en negativ attityd mot automatisering. Förklaringen till detta kan vara att de undersökta respondenterna inte använder fullt automatiserade system och därför inte förstår hur de automatiska systemen kommer påverka dem. Förslag till framtida forskning blir således att genomföra en liknande studie och använda TAM 2020 om ett antal år då de små till medelstora företagen förmodligen nått en högre digital mognad. Alternativt att använda TAM 2020 och genomföra samma studie på större företag som Tillväxtverket (2018) menar har en betydligt högre digital mognad. Således skulle en högre risk föreligga för individerna att bli utbytta mot automatiserade system och attityderna mot systemen skulle eventuellt skulle skilja sig från individerna i denna studie.

I studiens problembakgrund argumenteras det för att automatiseringen bland annat kommer leda till förlorande av arbetstillfällen när redovisningsekonomens arbetsuppgifter kommer kunna utföras av en dator (Hoffman, 2017; Frey & Osborne, 2017). Respondenterna i denna studie motsätter sig detta och menar att, i enlighet med bland annat Kokina och Blanchette (2019) och Kruskopf et al. (2020) kommer detta leda till mer kvalitativa arbetsuppgifter i framtiden. Denna skillnad mellan problembakgrunden och respondenterna gör det intressant att i framtiden genomföra en kvantitativ studie för att undersöka om utvecklingen av digitala redovisningssystem innebär möjligheter eller hot för redovisningsekonomer.

Studien syftade inte till att jämföra attityder mellan redovisningskonsulter och individer som är anställda på en ekonomiavdelning. Under studiens gång har dock författarna upptäckt att det föreligger vissa skillnader mellan dessa två grupper. Det hade därför varit av intresse vidare undersöka dessa skillnader. Genom en komparativ studie mellan individer på ekonomiavdelningar och redovisningskonsulter kan det undersökas huruvida konsulter har en mer positiv attityd mot ny teknologi eller inte samt ifall det faktiskt blir vanligare att outsourca ekonomifunktionen till redovisningskonsulter.

Referenslista:

Angelöw, B. (2010). Framgångsrikt förändringsarbete: om individ och organisation i förändring, 1. uppl, Stockholm: Natur & Kultur.

Alvehus, J. (2013). Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok, 1. uppl, Stockholm: Liber

Aslani, M., Barvayeh, E., Ghasemi, M., Shafeiepour, V. (2011). The Impact of Information Technology (IT) on modern accounting systems, *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, vol. 28, ss. 112-116, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 13 november, 2020]

Bhattacharjee, A., Premkumar, G. (2004). Understanding Changes in Belief and Attitude Toward Information Technology Usage: A theoretical Model and Longitudinal Test, *MIS Quarterly*, vol. 28, nr. 2, ss. 229-254, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 20 november, 2020]

Björkdahl, J. (2020). Strategies for Digitalization in Manufacturing Firms, *California Management Review*, vol. 62, nr. 4, ss. 17-36, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 1 december, 2020]

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology, *Qualitative Research in Psychology*, vol. 3, nr. 2, ss. 77-101, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 21 november, 2020]

Bryman, A., & Bell, E. (2017). Företagsekonomiska forskningsmetoder, 3. uppl, Stockholm: Liber

Cooper, L.A., Holderness, D.K., Sorensen, T.L., Wood, D.A. (2019). Robotic Process Automation in Public Accounting, *Accounting Horizons*, vol. 31, nr. 4, ss. 15-35, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 21 november, 2020]

Cory, NG. (2020). Robotic Process Automation and the Accounting Curriculum, *Pennsylvania CPA Journal*, vol. 91, nr. 1, ss. 4-6, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 21 november, 2020]

Davis, F.D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology, *MIS Quarterly*, vol. 13, nr. 3, ss. 319-340, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

Davis, F.D., & Venkatesh, V. (1996). A critical assessment of potential measurement biases in the Technology Acceptance Model: three experiments, *International Journal of Human-Computer Studies*, vol. 45, ss. 19-45, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

Dokumera. (u.å). Redovisningsekonom, Tillgänglig Online: <https://www.dokumera.se/ordlista/redovisningsekonom.html> [Hämtad 16 december, 2020]

FAR., & Kairos Future. (2016). Nyckeln till framtiden – framtidens redovisning, revision och rådgivning i det digitala landskapet, *Tidningen Balans*, September [pdf], Tillgänglig Online: <https://www.tidningenbalans.se/wp-content/uploads/2016/09/Nyckeln-till-framtiden.pdf> [Hämtad 25 november, 2020]

Fernandez, D., & Aman, A. (2018). Impacts of Robotic Process Automation on Global Accounting Services, *Asian Journal of Accounting & Governance*, vol. 9, ss. 123-131, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

Fishbein, M., Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research*, Reading: Addison-Wesley

Frey, C.B., & Osborne, M.A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?, *Technological Forecasting & Social Change*, vol. 114, ss. 254-280, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

Greenman, C. (2017). Exploring the Impact of Artificial Intelligence on the Accounting Profession, *Journal of Research in Business, Economics and Management*, vol. 8, nr. 3, ss. 1451-1454, Tillgänglig Online: <http://scitecresearch.com/journals/index.php/jrbem/article/view/1063> [Hämtad 15 december, 2020]

Gulin, D., Hladika, M., Valenat, I. (2019). Digitalization and the Challenges for the Accounting Profession. *ENTerprise REsearch INNOVAtion Conference*. Rovinj, Kroatien 12-14 September 2019, ss 502-511, Tillgänglig Online: <https://proceedings.entrenova.org/entrenova/article/view/293/291> [Hämtad 5 november, 2020]

Güney, A. (2014) Role of Technology in Accounting and E-accounting, *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, vol. 152, ss. 852-855, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 3 december, 2020]

Hoffman, C. (2017). Accounting and auditing in the digital age, Tillgänglig Online: <http://xbrlsite.azurewebsites.net/2017/Library/AccountingAndAuditingInTheDigitalAge.pdf> [Hämtad 17 november 2020]

Hunton, J.E. (2002). The impact of digital technology on accounting behavioral research, *Advances in Accounting Behavioral Research*, vol. 5, ss. 3-17, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

Kokina, J., & Blanchette, S. (2019). Early Evidence of Digital Labor in Accounting: Innovation With Robotic Process Automation, *International Journal of Accounting Information Systems*, vol. 35, ss. 1-31, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

KPMG.(2017). Digitalization in Accounting [pdf], Tillgänglig Online: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/de/pdf/Themen/2017/digitalisation-in-accounting-en-2017-KPMG.pdf> [Hämtad 10 december, 2020]

KPMG. (2019). Digitalization in Accounting [pdf], Tillgänglig Online: https://hub.kpmg.de/hubfs/LandingPages-PDF/KPMG_Studie_Digitalisierung_ReWe_EN_BF_s ec.pdf?utm_campaign=Digitalization%20in%20Accounting%202019&utm_medium=email&_hs

[mi=78361960&_hsenc=p2ANqtz-_lQSOI8HBDjY11R3Lb-RKoSUvkINJxLAsTjszErgs-PU1tzpWFIOrIVAi45X45JI-2Nd8aFM9IAJP6PV8tX2caTbBVw&utm_content=78361960&utm_source=hs_automation](https://www.researchgate.net/publication/353111111) [Hämtad 10 december, 2020]

Kruskopf, S., Lobbas, C., Meinander, H., Söderling, K., Martikainen, M., & Lehner, O. (2020). Digital Accounting and the Human Factor: Theory and Practice, *ACRN Oxford Journal of Finance & Risk Perspectives*, vol. 8, ss. 78–89, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

Marténg, C. (2016). Papper eller digitalt - hur arkiverar jag mitt material på rätt sätt?, *Tidningen Balans*, 13 Januari [pdf], Tillgänglig Online: <https://www.tidningenbalans.se/nyheter/papper-eller-digitalt-hur-arkiverar-jag-mitt-material-pa-ratt-satt/> [Hämtad 13 december, 2020]

Merriam Webster, (u.å) Bot, Tillgänglig Online: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/bot> [Hämtad 20 december, 2020]

Lacity, M. C., & Willcocks, L. P. (2016). A New Approach to Automating Services, *MIT Sloan Management Review*, vol. 58, nr. 1, ss. 40-49, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

Le, O.T.T., & Cao, Q.M. (2020). Examining the Technology Acceptance Model Using Cloud-Based Accounting Software of Vietnamese Enterprises, *Management Science Letters*, vol. 10, nr. 12, ss. 2781-2788, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

Oreg, S. (2018). Resistance to Change and Performance: Toward a More Even-Handed View of Dispositional Resistance, *Journal of Applied Behavioral Science*, vol. 54, nr. 1, ss. 88-107, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 14 december, 2020]]

Pan, G., Seow, P.S. (2016). Preparing accounting graduates for digital revolution: A critical review of information technology competencies and skills development, *Journal of Education for Business*, vol. 91, nr. 3, ss. 166-175, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

Patel, R & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, 4. uppl, Lund: Studentlitteratur

PwC. (2020). RPA (Robotic Process Automation) [pdf] , Tillgänglig Online: <https://www.pwc.se/rpa> [Hämtad 9 december, 2020]

Romney, M.B and Steinbart, P.J (2017). *Accounting Information Systems, Global Edition*, 14. uppl, Harlow: Pearson Education, Limited

Rundqvist, B. (u.å.). Automatisering. Nationalencyklopedin, Tillgänglig Online: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/automatisering> [Hämtad 16 december, 2020]

SFS. (2014). Vartannat jobb automatiseras inom 20 år - utmaningar för Sverige [pdf], Tillgänglig Online: <https://strategiska.se/app/uploads/varannat-jobb-automatiseras.pdf> [Hämtad 20 november 2020]

Srivastava, V., Dewan, S. (2015). The Adoption of Cloud Computing Amongst Indian SMBs: An Extension of TAM Framework, *Journal of Entrepreneurship & Management*, vol. 4, nr. 1, ss. 21-27, Tillgänglig Online: https://www.academia.edu/32531760/Adoption_of_Cloud_Computing_Amongst_Indian_SMBs_An_Extension_of_TAM_Framework_pdf [Hämtad 15 december, 2020]

Taipaleenmäki, J., & Ikäheimo, S. (2013). On the Convergence of Management Accounting and Financial Accounting – the Role of Information Technology in Accounting Change, *International Journal of Accounting Information Systems*, vol. 14, nr. 4, ss. 321-348, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

Tillväxtverket. (2018) Digitalisering i svenska företag [pdf], Tillgänglig Online: https://tillvaxtverket.se/download/18.52115277163fd07bad97d32f/1529564356265/Temarapport_Digitalisering.pdf [Hämtad 17 november, 2020]

Yin, R.K. (2009). Case Study Research: Design and Methods, 4. uppl, Thousand Oaks: SAGE Publishing

Zhang, C., Dai, J., Vasarhelyi, M-A. (2018). The Impact of Disruptive Technologies on Accounting and Auditing Education, *CPA Journal*, vol. 88, nr. 9, ss. 20-26, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 15 december, 2020]

Zhang, Y., Xiong, F., Xie, Y., Fan, X., Gu, H. (2020). The Impact of Artificial Intelligence and Blockchain on the Accounting Profession, *IEEE Access*, vol. 8, ss. 110461-110477, Tillgänglig Online: <http://lubsearch.lub.lu.se/> [Hämtad 20 december, 2020]

Bilagor

Bilaga 1: Mailmall till intervjuer

Hej XX!

Vi är tre studenter som läser ekonomiprogrammet vid Lunds universitet med specialisering redovisning. För närvarande håller vi på med att skriva på vår kandidatuppsats som ska handla om digital redovisning. I uppsatsen vill vi undersöka och skapa förståelse för hur individer påverkas av och ser på digitaliseringen och automatisering av redovisningen i deras arbete.

Anledningen till att vi hör av oss till er på XX är för att vi ämnar att undersöka företag av den storlek och bransch ni är verksamma inom. Således skulle det vara värdefullt för oss att få tillfälle att ha en intervju med någon som arbetar med ekonomi för att undersöka hur ni arbetar med digital redovisning på er arbetsplats.

Er medverkan kommer vara fullständigt anonym där vi kommer referera till er i uppsatsen som respondent 1, 2, 3 och så vidare. När vi analyserat och sammanställt intervjun kommer vi att skicka den till dig så du får möjlighet att bekräfta eller invända mot vår tolkning av dina svar och vi kommer även att skicka dig det färdiga arbetet så fort vi är klara om du skulle vilja läsa studien i sin helhet.

Intervjun kommer ta ungefär 20-30 minuter och kommer utgå från frågeformuläret som finns bifogat i mailet. Med tanke på rådande omständigheter föreslår vi att intervjun genomförs via video eller per telefon.

Vi skulle vara otroligt tacksamma om ni skulle kunna avvara den tiden för att genomföra intervjun, det skulle betyda väldigt mycket för oss och vårt examensarbete!

Med vänliga hälsningar,
Oskar, Arvid och Victor

Bilaga 2: Intervjuguide

Inledande frågor:

- Berätta lite kort om dig själv.
- Vad har du för roll på företaget?
- Hur länge har du varit på företaget?

Tema 1: Digitaliseringens påverkan

- Vad är dina primära arbetsuppgifter idag?
- Vilken eller vilka redovisningsverktyg använder ni idag?
- Har några av dina arbetsuppgifter blivit digitaliserade? Vad i så fall?
- Känner du att produktiviteten ökade när ni införde det nya systemet? om endast ja, på vilket sätt?
- Känner du att något hade kunnat förbättras för att öka produktiviteten? Om ja, hur?
- Var/är systemet lätt att använda/lära sig?
  - Tog det lång tid att lära sig?
  - Krävdes någon utbildning i programmet?
- Finns det något system som ni har tillgång till men som du inte använder på grund av att du upplever att det är svårt eller/och höjer inte produktiviteten?
- Är det något som du tycker är svårt med de digitala verktyg ni har på företaget idag? Upplever du några fördelar eller nackdelar med systemen som finns idag?

Tema 2: Attityd till förändring

- När genomförde ni senast en förändring?
- Hur brukar du reagera på förändring i allmänhet? Har du generellt en positiv/negativ attityd till förändring?

- Dessa reaktioner på förändringar som du beskriver, vad baseras de på?
- Om ni nu genomgått en förändring, påverkade denna förändring ditt arbetsinnehåll? Dvs fick du nya arbetsuppgifter? Vidare, vad hade förändringen för karaktär? Dvs var det förändring av en rutin eller icke rutinbaserad uppgift? Vad är din attityd till förändring av respektive uppgift?
- Är du positivt eller negativt inställd till nya digitala redovisningssystem? Upplever du det som en tillgång eller känner du att det är ett hot mot din arbetsställning?

Tema 3: Framtiden

- Kommer några av dina arbetsuppgifter att automatiseras?
- Hur kommer dina arbetsuppgifter att påverkas? Vilken sorts kompetens kommer du behöva? Saknar du kompetens i nuläget?
- När du ser vad som händer i redovisningsbranschen med automatisering och vad det eventuellt kan medföra konsekvenser för redovisningsprofessionen, gör detta att du ser en större nytta i att lära dig nya saker eller är du orolig inför framtiden?
- Upplever du att redovisningsyrket är hotat på grund av den ökade automatiseringen?
- Upplever du att rådande lagstiftning är förenlig med dagens teknologi?

Bilaga 3: Tematisering

Positiv Attityd, Förändringsvilja

Föränderlig värld, risk att hamna efter, förändringarnas nödvändighet, produktivitet, effektivitet, noggrannhet

Positiv Attityd, Givande Arbetsuppgifter

Mindre repetitiva arbetsuppgifter, mindre redovisningsuppgifter, tidsbesparande, analytiska uppgifter, nya roligare arbetsuppgifter, effektivitet, produktivitet

Faktorer som formar en negativ attityd

Förändrat arbetsinnehåll, bekväma med sina arbetsuppgifter, äldre medarbetare, låg användarvänlighet, tidigare dåliga erfarenheter, dubbelarbete

Redovisningsekonomen i framtiden

Inget hot, nya arbetsuppgifter, mänsklig handpåläggning, strategisk och analytisk

Lagstiftning

Hämmer digitalisering och automatisering, hantering av personuppgifter, kvittohantering

Kostnader

Dyrt, höga installationskostnader, inte ekonomiskt försvarbart

Kunskaper

Grundläggande redovisningskunskaper, grundläggande IT-kunskaper, möjligt att dela kunskaper, IT-avdelningar

Bilaga 4: Operationalisering Tabellen

Exempel på intervjufråga	Intervjufrågans syfte	Teoretiskt område	Teoretisk Referens
Tema 1: Har några av dina arbetsuppgifter blivit digitaliserade? Vad i så fall?	Företag har kommit olika långt i digitaliseringsprocessen. Skapa en förståelse för hur långt företagen har kommit i deras digitaliseringsprocess.	Digitalisering & Möjligheter och utmaningar med digitalisering	Güney (2014), Romney & Steinbart (2017)
Tema 1: Känner du att produktiviteten ökade när ni införde det nya systemet? om endast ja, på vilket sätt?	Få en uppfattning om hur och på vilket sätt ett införande av ett nytt system påverkar produktiviteten.	Digitalisering & Möjligheter och utmaningar med digitalisering & Technology Acceptance Model	Aslani et al. (2011), Romney & Steinbart (2017), Davis (1989)
Tema 1: Finns det något system som ni har tillgång till men som du inte använder på grund av att du upplever att det är svårt eller/och höjer inte produktiviteten?	Syftar till att undersöka om det faktiska användandet av en teknologi påverkas av en låg upplevd nytta och en låg användarvänlighet.	Technology Acceptance Model	Davis (1989)
Tema 2: Hur brukar du reagera på förändring i allmänhet? Har du generellt en positiv/negativ attityd till förändring?	Få en uppfattning om individernas attityd till förändring.	Individernas attityd till förändring	Bhattacharjee & Premkumar (2004), Angelöw (2010)

<p>Tema 2: Är du positivt eller negativt inställd till nya digitala redovisningssystem? Upplever du det som en tillgång eller känner du att det är ett hot mot din arbetsställning?</p>	<p>Få en uppfattning om individernas attityd till nya digitala redovisningssystem samt hur deras attityd är mot nytillkommande arbetsverktyg.</p>	<p>Individernas attityd till förändring & Individernas attityd och synen på framtiden</p>	<p>Romney & Steinbart (2017), Angelöw (2010), Fernandez & Aman (2018)</p>
<p>Tema 3: Hur kommer dina arbetsuppgifter att påverkas i framtiden och vilken kompetens kommer behövas? Saknar du kompetens i nuläget?</p>	<p>Skapa en förståelse för hur individerna tror att yrkesrollen kommer se ut i framtiden samt på vilket sätt de kommer behöva anpassa sig i termer av kompetens.</p>	<p>Automatisering</p>	<p>Lacity & Willcocks (2016), Kokina & Blanchette (2019), Güney (2014), Fernandez & Aman (2018), Cory (2020), Kruskopf et al. (2020)</p>
<p>Tema 3: Upplever du att redovisningsyrket är hotat på grund av den ökade automatiseringen?</p>	<p>Få en uppfattning om hur individerna upplever automatiseringen.</p>	<p>Automatisering</p>	<p>Cory (2020), Güney (2014), Zhang et al. (2020)</p>